

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності

3 жовтня 2018 року

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Запрошених багато. Дякуємо всім. Я не буду всіх перераховувати. Попрошу колег, які будуть виступати, говорити в мікрофон для стенограми.

Хотів би затвердити порядок денний. Єдине, що потім ми змінимо дещо черговість на прохання багатьох присутніх, які прийшли саме на обговорення законів про мови і змін до цих законів. Ми будемо починати з цього. Але я дочитаю весь порядок денний, який у нас є на сьогодні затверджений. Це законопроекти, з яких законопроект визначено головним, це проект Закону про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з набранням чинності Законом України "Про державну підтримку кінематографії в Україні" (друге читання).

Законопроекти, з опрацювання яких комітет не є головним: проект Закону про Державний бюджет на 2019 рік (Кабінет Міністрів).

Інші питання: про проект Постанови Верховної Ради України про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2019 році; проект Постанови про відзначення сторіччя Гуцульської Республіки (Лунченко, Горват, Петьовка); щодо розгляду в сесійній залі проектів законів, реєстраційні номери 5556, 5669, 5670, 5670-д; про звернення народних депутатів України щодо можливого незаконного переміщення історико-культурних цінностей (доручення Голови Верховної Ради на депутатські запити щодо загрози вивезення цінностей із релігійних споруд Києво-Печерської Лаври та Свято-Успенської Почаївської Лаври); про звернення судді Конституційного Суду України Кривенка у

справі за конституційною скаргою Дєдковського щодо відповідності Конституції пунктів 2, 3 розділу II "Прикінцеві положення" Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури". Там відповідь треба надати до 12 жовтня.

І, очевидно, нам треба ще буде обговорити дві постанови, які стосуються депортації українців наприкінці Другої світової війни. Вони тут не стоять, ми в "Різному" можемо їх розглянути.

Пропонується першим почати розгляд законопроектів про мови. Хто за такий порядок денний, прошу голосувати. Дякую.

Отже, переходимо до законопроектів. Шановні колеги, я нагадаю всім хронологію. Спочатку ми з колегою Матіос і з депутатом зі "Свободи" зареєстрували Закон 5669. В цей час тривала робота громадськості в Міністерстві культури над іншим законопроектом, який було зареєстровано під номером 5670. Був також законопроект 5556. Після наших великих дебатів ми погодилися об'єднати всі ці законопроекти і створити комітетський законопроект доопрацьований, над яким комітет працював разом з громадськістю, разом з представниками різних політичних сил, законопроект, який теж дістав підтримку і Києво-Могилянської академії, і Львівського, Київського університету, представників громадськості і дуже багатьох інших політичних сил.

У нас була така ситуація, що з часу підтримки цього законопроекту комітетом до часу його винесення в зал були прийняті інші закони, які регулюють мовну діяльність. Зважаючи на це, ми

повинні сьогодні внести до цього закону з літерою "д" деякі поправки, для того щоб цей закон відповідав чинному на сьогодні законодавству. Хочу сказати, що боротьба за прийняття цього законопроекту триває, і це надзвичайно непроста боротьба. Тому що, як ви знаєте, деякі фракції висловилися категорично проти цього законопроекту, в деяких фракціях частина людей вирішила підтримати інші законопроекти, розповсюджується фейкова інформація з підписами вже мертвих людей на підтримку цих законопроектів. Нам дуже прикро за цим спостерігати, а разом з тим ми розуміємо, що ми не можемо не прийняти цього законопроекту.

Ми десь повинні йти на певні компроміси. Наприклад, вчора Комітет з питань засобів масової інформації звернувся до нас з проханням прийняти ту частину регулювання телебачення і радіо, яка вступає в силу зараз, 13 жовтня, з останнього законопроекту, який регулює мову на телебаченні. Це позитивний законопроект, ви бачили, що канал "Інтер" і багато інших зараз виступають категорично проти нього. І ви побачите, як зміниться телебачення, починаючи з 13 жовтня, але він регулює, він забезпечує 75% мовлення на загальнонаціональних каналах.

Я вважаю, моя особиста позиція і багатьох інших колег, в нашому законі так було, що ми на загальнонаціональних каналах маємо підняти цю рамку. Я особисто до другого читання буду подавати пропозицію, щоб 100% мовлення на загальнонаціональних каналах було українським. Але зараз для проходження в першому читанні ми обговорювали можливість підтримати ту норму, яка є в чинному законі, яка лише вступає в силу зараз і до якої підготувалися телевізійні канали, знову ж таки для того, щоб цей законопроект пройшов. Ми його

обговорюємо зараз лише в першому читанні. До другого читання внесемо правки.

Точно так само ми запросили сюди представника Міністерства освіти, бо були пропозиції, щоб внести в цей законопроект норму, яка би відтермінувала дію освітньої статті так, як це хоче в окремому законопроекті Міністерство освіти, щоб це перенести. На наших попередніх обговореннях така норма зараз підтримки не дістала, але ми все одно запросили до нас, ми дякуємо пану Хобзею, заступнику Міністра освіти, для того щоб він висловив свою позицію з цього приводу.

Була у нас пропозиція: до того, як викладений Закон про освіту, додати пункт, який стосується обов'язкової здачі ЗНО українською мовою.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. ... *(Без мікрофону)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Прошу? І вивчення іноземних мов. Так, там було дві пропозиції. Ми їх обговоримо.

Теж були застереження представника Міністерства освіти, що, оскільки поки що ще не всі вивчають українську мову, то ця норма про ЗНО може бути відтермінована в дії. Ми це сьогодні теж обговоримо.

Тому я пропоную, щоб ми не витрачали часу, іти за цими поправками і, оскільки у нас дуже багато всього, ми їх проговорювали і з членами комітету, і з громадськістю. Говоримо лише про перше читання. Нам важливо дістати більшість, тому ще раз кажу, що деякі норми, можливо, є занадто компромісними, ми спробуємо це виправити до другого читання. Так? Натисніть мікрофон.

МАТІОС М.В. Я хочу дещо уточнити, щоб уникнути перекручень. Це не зовсім, я зрозуміла, про що ви говорите, це не зовсім, ідеться не про фейкові підписи на підтримку законопроекту 5556. Треба, якщо бути таки точним, то треба сказати, що це застарілі підписи. Вони появилися одразу після реєстрації законопроекту 5556 за авторством Ярослава Лесюка. Він за датами, за хронологією, був зареєстрований перший. І вони одразу почали збирати підписи на підтримку цього законопроекту. А на сьогодні, на вчорашній день, коли було вчергове опубліковано цей лист, з'ясувалося, що в цьому "списку 149", як я його називаю, є 5 "мертвих душ". Насправді йдеться про Івана Драча, про Мирослава Поповича, про Левка Лук'яненка і ще, здається, двох осіб, яких я теж знайшла як тих, хто вже з нами попрощався. Але ті підписи реально там були, вони не могли бути на підтримку іншого законопроекту, бо тих законопроектів тоді не було. Але справа в тім, що деякі люди, які підтримали, тобто діячі культури, мистецтва, знакові постаті нашої культури, вони підтримали і інший законопроект, який, власне, сьогодні ми й обговорюємо - доповнений, доопрацьований, той, який став результатом роботи юристів, парламентарів, громадськості в якнайширшому значенні. І через те такі вийшли "ножиці". Тобто я би не хотіла, щоб ми зараз, коментуючи цю ситуацію, щоб ми вдавалися до таких понять, до дефініцій, що фейкові, так як ви сказали, може, я неправильно зрозуміла, про фейкові підписи на підтримку законопроекту за номером 5556.

Тобто я роблю таке уточнення задля ясності: вони насправді, ці люди, підписували, може, хто там не підписував, це вже справа тих, хто з'ясовує автентичність підписів, але ці люди насправді підписувались на

підтримку цього законопроекту. Внаслідок того, що занадто довго в парламенті зареєстровані ці законопроекти, погане слово я зараз буду вживати, мудохалися довго, і ми тільки тепер до них прийшли, коли є всі четверо, чотири законопроекти, і тепер ми можемо маніпулювати.

Я би не хотіла, щоб у цьому дуже тонкому, дразливому, дуже делікатному питанні мовному ми вдавалися до от такого. Я вас дуже прошу, не робімо цього, зосередьмося на обговоренні законопроекту того, який ми маємо на увазі зараз, і на меті обговорити детально, глибоко. І будемо робити все для того, щоб ми могли вийти на результативне голосування - за основу, в цілому, перше читання, друге читання. Одним словом, у відповідності до Регламенту Верховної Ради.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Маріє, повністю вас підтримую, погоджуюся. Але зважаючи на те, вибачте, просто заради уточнення, що до мене, наприклад, зателефонував пан Бистрицький, який був дуже обурений, що побачив своє ім'я.

МАТІОС М.В. Цілком можливо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Те саме – Кремінь, Черногуз і багато інших людей вперше побачили там свої прізвища. І я мав це на увазі. Відповідно, на жаль, ми не можемо спитати, чи були там прізвища людей, які нас покинули. Але ми не заради того, щоб дійсно влаштовувати якісь конфлікти.

Ми продовжуємо. Отже, колеги, давайте іти по пунктах, щоб ми не забирали час. Я просто бачу, там маленька дитина, мене совість мучить,

що ми й так затримали людей, які відповідальними громадянами є, і тому я хотів би, щоб ми тут не затримувалися.

В тексті законопроекту слова "Центр української мови та Термінологічний центр української мови" замінити на "Національна комісія стандартів державної мови" у відповідних відмінках. Мова йде про те, що функції, які були прописані у відповідних органів, у нас залишаються, але вони передаються Національній комісії стандартів державної мови.

Хто за таку зміну, прошу голосувати, колеги. Дякую. Рішення прийняте.

Наступне. Статтю 45 законопроекту щодо Центру української мови вилучити, а її частину другу – "Компетенція центру" перенести до статті 40 "Повноваження Нацкомісії" як нової частини третьої цієї статті, перший абзац якої викласти в такій редакції: "До компетенції Національної комісії в частині підтримки стандартів української мови, перевірка та вдосконалення рівня володіння належить..." Дві крапки, кінець цитати. Тобто це те, про що ми говорили, ми впорядковуємо, переносимо функції деяких державних органів, яких ми пропонували створити більше, до єдиного органу – Нацкомісії.

Так, ми вчора дійсно це обговорювали. В нас було багато консультацій. Хто за таку статтю, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне. Статтю 47 законопроекту щодо Термінологічного центру вилучити, а її частини другу і третю перенести до статті 40 як нової частини четвертої цієї статті, перший абзац якої викласти в такій редакції: "До компетенції Національної комісії в частині підтримання та вдосконалення стандартів української мови належить..."

Хто за таку редакційну зміну, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне. "Служба мовних інспекторів" - у законопроекті вилучити, а всі згадки в інших статтях про мовних інспекторів та мовне інспектування замінити відповідно на "уповноваженого з захисту державної мови" та "контроль за дотриманням стандартів державної мови, застосування державної мови" у відповідних відмінках.

Мова йде про те, що всі функції контролю, які в нас були, ми залишаємо, але не даємо змоги спекулювати противникам цього закону, що завтра будуть ходити по вулиці мовні поліцейські і штрафувати, але всі функції за контролем в нас залишаються, вводиться посада Уповноваженого, яка має надзвичайно високий статус.

Хто за таку зміну, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне. Всюди в законі слова "Закон України "Про національні меншини в Україні" замінити на слова "закон" у відповідних відмінках. Зрозуміла норма ця, тому що ми посилаємось на загальне законодавство України, а не на конкретний закон, який може змінюватись.

Хто за таку зміну, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне. "Державна мова у телебаченні і радіомовленні" - викласти в редакції чинної статті 10 Закону "Про телебачення і радіомовлення". Колеги, це те про що я говорив. Тобто ця стаття 10 лише вступає в силу, вона прогресивніша ніж те, що було. В цій статті краще прописані механізми контролю Національної ради за мовниками. Вади цієї статті, з точки зору багатьох представників громадськості, те, що 75 відсотків, які зараз лише вводяться, це замалий відсоток. Ще раз кажу, що я підтримую цю норму для загальнонаціональних каналів, але пропоную винести це в друге читання.

Хто за таку статтю, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне. Стаття 17 "Державна мова в освіті" - викласти в редакції чинної статті 7 Закону "Про освіту".

Тепер слухайте уважно, тут є заступник міністра, ми зараз це обговоримо, "додавши до неї частину 5 і 11 статті 17 законопроекту в зареєстрованій редакції". Тобто там мова ішла про те, що ЗНО, за пропозицією колеги Подоляк, всі ЗНО мають складатись українською мовою. Опоненти цієї пропозиції говорили про те, що поки що не готові всі, хто вивчає українську мову, іншими мовами (а Закон "Про освіту" лише імплементується) складати ЗНО. Тому ми хотіли почути вашу точку зору.

ХОБЗЕЙ П.К. Шановні народні депутати, звичайно, ми би хотіли, щоб ви проголосували те, від чого ви вже відмовились, тобто щоб в цьому законі було збільшено перехідний період на 5 років, той, що зареєстрований закон 8046...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми ж домовились, можете дати поправки.

ХОБЗЕЙ П.К. Так, добре. Але відносно ЗНО. Дивіться, відносно діючого закону у нас, як я називаю, ця "переключка" має відбутися у 2020 році. Тобто з 2020 року, тому що в перехідних положеннях у нас, дані перехідні положення на два роки, і з 2020 року в нас починається оця "переключка". На сьогодні зовнішнє незалежне оцінювання виступає у нас в ролі, то було не так, коли запроваджував Іван Олександрович Вакарчук, як державна підсумкова атестація. Тобто зараз три іспити, а тепер є пропозиція: з 2021 року ми взагалі хочемо

чотири іспити робити обов'язковими, оцінка яких буде входити в отримання атестату. І ми теж проговорюємо питання про невидачу атестата, якщо є незадовільна оцінка. Бо на сьогодні ми видаємо атестати всім. Одна підстава не видати атестат – якщо ти пропустив половину часу навчального року.

Якщо йде мова про державну підсумкову атестацію, ми повинні враховувати, якою мовою діти здобували освіту. Мова йде про загальноосвітні предмети. І ми просимо, щоб цю норму, якщо приймати, то дати нам перехідні положення бодай до 2025 року, щоб ті діти, які пішли в гімназійні класи - 7-й, 8-й, 9-й і потім 10-й, 11-й, - щоб ми мали 5 років бодай для цих з гімназійного класу, де ідуть вже основні предмети, щоб ми вже їх вчили української мови, щоб вони здавали, власне, не так іспит на знання мови, як на знання предмету.

Тому от наша є пропозиція, якщо ця норма входить, це дати перехідний період з 2025 року.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, які є думки?

ПОДОЛЯК І.І. Скажіть, будь ласка, 5 років, ми можемо обговорювати цих 5 років, зважаючи на те, як ви сказали, що діти пішли в 7-й... Ні, не з 20-го. Ну не має значення. Умовних 5 років. Зважаючи на тих дітей, які пішли в 7-й клас, і які мають скласти державну підсумкову атестацію з різних предметів українською мовою. Чи це означає, що впродовж, якщо зробити 3 роки, то учні шкіл не в стані будуть скласти фізику, хімію, математику, історію України там чи будь-який інший предмет державною мовою?

ХОБЗЕЙ П.К. Коли ми будемо оцінювати, ви можете прийняти через рік це зробити...

ПОДОЛЯК І.І. Зрозуміло.

ХОБЗЕЙ П.К. Це ваше право. Але якщо ви думаєте про дітей і якщо ви думаєте про ці результати, що ми оцінюємо, чи ми оцінюємо знання з предмету, чи ми оцінюємо знання мови, тоді треба дати це в перехідний період, тому що питання термінології, питання навчання, викладання, воно дуже впливає, тому що діти, вони ж думають рідною мовою, вони зараз не думають українською мовою, до цього треба ще дійти, до цієї двомовності. Відповідно буде затрачатися час і не буде цього розуміння. Все рівно треба перекладати чи давати якісь певні терміни, щоб ми міряли в зовнішньому незалежному оцінюванні те, що ми хочемо поміряти, а не міряли, скажімо, опосередковано, наскільки там володіє термінологією, може думати українською і так далі. Ми ж говоримо про предметні досягнення.

ПОДОЛЯК І.І. Колего, ви говорите про 5 років чому, починаючи з 2020 року.

ХОБЗЕЙ П.К. Ми говоримо тому, що ми вважаємо, що основи знань отримують учні, починають отримувати з 7 класу з так званих гімназійних класів – 7-й, 8-й, 9-й і тоді два випускних старшої школи – 10-й, 11-й.

Коли ми, якщо ми хочемо бути чесними, тоді ми вже починаємо з 7-го класу вже вивчати предмети українською мовою і тоді ми маємо

повне право вже вимагати від них здачу державною мовою всіх предметів, бо з 2020 року ми переключаємо на навчання українською мовою.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Ірино, вас влаштовує, оскільки це була ваша ініціатива, щоб ми в Перехідних положеннях записали пропозицію, висловлену заступником міністра?

ПОДОЛЯК І.І. Нехай би ще колеги обмінялися...

МАТІУС М.В. Я би хотіла запитати, ідеться про учнів гімназійних класів румунських, угорських шкіл насамперед?

ХОБЗЕЙ П.К. Так.

Але проблема є найбільше для угорських шкіл, тому що румуномовні насправді вони є, в більшій мірі, двомовні, хоча результати по Глибочицькому району показали, що ЗНО з української мови 77 % не склали.

МАТІУС М.В. Не склали, так. Через те я питаю, чи йдеться, що саме найбільша небезпека не складання ЗНО все-таки...

ХОБЗЕЙ П.К. Для мов не слов'янських груп.

МАТІУС М.В. Не слов'янських. Я хотіла уточнити. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Які думки, колеги?

ТАРУТА С.О. Я підтримую колегу, але в мене ще є уточнення. Ми кажемо про державні школи чи це відноситься і до приватних?

ХОБЗЕЙ П.К. На сьогодні ЗНО є для всіх шкіл. І на сьогодні в редакції закону немає різниці як для державних, так і для приватних. Про приватні школи і окремий мовних підхід – це з пропозицій Венеційської комісії, але це є тільки в проектах Закону про загальну середню освіту, який не прийнятий. На сьогодні ми не розрізняємо ні приватні, ні державні, норма однакова для всіх типів шкіл згідно статті 7 Закону про освіту.

ТАРУТА С.О. Я думаю, що це буде не дуже досконало, тому що сьогодні в будь-якій країні Європейського Союзу є британські школи, є школи німецькі, де викладають, вони здають і вони мають освіту, мають атестат.

Коли ми будемо зараз казати, що в нас теж є англійські школи, я не знаю, як там. Там є інший атестат.

ХОБЗЕЙ П.К. Ми не даємо державного документа. Ми маємо школи в місті Києві, які французькі, які є німецькі для дітей дипломатів, маємо міжнародну школу з англійською мовою, але ці діти не отримують документ – державний український атестат про середню освіту. Вони отримують свій міжнародний документ відповідної країни, яка акредитована. Тобто це школи на території України, але вони не є українськими.

МАТІОС М.В. Вони не отримують атестат українського зразка?

ХОБЗЕЙ П.К. Так, не отримують.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Як правило, такі діти або паралельно вчаться в українських школах, або потім поступають до ВНЗ тих країн, які отримали.

Будь ласка, пане Євгене.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Як батько чотирьох пацанів, які вчилися якраз в британських і американських школах, можу сказати, що їм пропонується з 6-го класу підписання договору про надання другої освіти тут, тобто української. І ті, хто відчуває, що вони потягнуть такий обсяг, вони підписують, і потім вони отримують два дипломи. Ті, хто відчуває, що вони не потягнуть, вони отримують тільки там Кембриджа і так далі - їхніх шкіл.

Тому, в принципі, зауваження, воно зрозуміле. Єдине, що я не розумію, знаєте що? От аналогію з Російською Федерацією. Це федерація все ж таки, у нас – унітарна країна. У федерації є багато автономних країн. Де там? Башкири, наприклад. У них умовна двомовність, але всі іспити вони складають виключно російською мовою. Я хочу сказати, у румунів, угорців і так далі... Чого вони не хочуть складати іспити державною мовою країни, в якій живуть? Я думаю, що не треба приймати 5 років і так далі, це тільки відтермінує те, що мало статися ще 25 років тому. Тому я категорично проти.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Павло, будь ласка.

ХОБЗЕЙ П.К. Ви приводите приклад Росії, але я вам приведу приклад іншої сусідки, скажімо, Румунії. Я приведу приклад Румунії. Школи з українською, от є лицей в Сигеті (Мармарощина) іспити складаються українською мовою, і отримують атестат.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. А державний румунський.

ХОБЗЕЙ П.К. Їхній державний – румунський, так. Так само в Угорщині. Тільки там немає української меншини, там є німецька меншина, вони навчаються німецькою мовою і вони отримують, навчаючись німецькою, здаючи іспити німецькою, вони отримують атестат.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Прекрасна ремарочка. Я хотів би вам, між іншим, відповісти. У нас є театри російської драми, а в Росії нема театрів української драми зокрема. І тому, якщо у нас є така пропорція, якщо дійсно в Румунії таке є, пропорційно ми мали б зробити таке саме. Якщо в Угорщині нема такого, ми не будемо такого робити, бо це є або міждержавна, так би мовити, домовленість, або це отримується наш крок законодавчий в бік іншої держави, і це фактично ми створюємо умови для отримання, там, другого громадянства і так далі.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Євгене, я хочу вам сказати, що ми обговорюємо долі громадян України, незалежно від їхнього походження. Ми не про міждержавні речі говоримо, а про те, що українська мова має бути захищена, але права меншин не мають бути ущемлені. До речі, такий пункт з нашого закону ми зараз будемо

забирати, тому що він тут декларативний, але користуватися такою логікою і дбати про наших громадян ми повинні так само, як про захист української мови.

Тому я би підтримав пропозицію Подоляк додати обов'язкове ЗНО, правильно сформулювавши редакційно цю пропозицію, українською мовою з відтермінуванням, так як пропонує міністерство, до 2025 року. Хто за таку пропозицію, колеги, прошу голосувати. Дякую, рішення прийнято.

І останній пункт (те, про що я казав і досі) – теза, за що нас дуже багато критикували...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Репліка без мікрофону)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А, колеги, ще один пункт – пункт 11. Хотів запитати думку міністерства. Мова йшла про те, що викладання іноземних мов має вестися цією іноземною мовою і українською мовою.

ПОДОЛЯК І.І. Вивчення англійської мови. Дуже часто викладачі на цих курсах англійської чи будь-якої іншої викладають цю мову російською або іншою.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Курси не регламентують, тобто коли, там, вони, я навіть не знаю, або навіть вони не отримують ліцензію на ці дії. Ми говоримо про те, що відбувається в формальній освіті, що відбувається в університетах і що відбувається в школах. І там зрозуміло те, що ви кажете, я теж підтримую цю річ. І ми завжди кажемо: є два виміри – є рідна мова і є державна мова, і нам третьої мови не потрібно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Добре, колеги, ми, в принципі, проголосували пункт 7 статті 17 про наші зміни, де про це теж ідеться. Тому ми просто обговорили ту норму, яку ми вже проголосували.

І останнє. *(Шум у залі)* Те, що лише стосується ЗНО, тільки ЗНО.

Наступне. Частину другу статті 1-ї щодо незаперечних мовних потреб національних меншин виключити, тому що це стаття декларативна, демагогічна і спекулятивна. Хто за те, щоб це виключити, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, я вас вітаю, ми прийняли про підтримані зміни, пропоную ще раз проголосувати за те, щоб в зал було запропоновано закон 5060... 5670д з редакційними правками комітету, які ми щойно підтримали. Хто за це, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Отже, ми переходимо до наступного питання. Дякую.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, я пропоную продовжувати. У нас наступний законопроект. Юрію, будь ласка, підійдіть до мене, і я попрошу вас, сядьте тут, біля мікрофону, або Юрій або Ірина. Щоб ми швиденько рухалися.

(Шум у залі)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. У нас наступне: проект Закону про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з набранням чинності Законом

України "Про державну підтримку кінематографії в Україні" (реєстраційний номер 8251, друге читання).

До законопроекту надійшло 18 поправок від народних депутатів: Севрюкова, Подоляк, Кужель, Скорика і Гончаренка. Узагальнюючі правки: поправки народного депутата Севрюкова стосуються в основному визначення кінокомісії та їх функцій, їх пропонується врахувати редакційно. Поправки народних депутатів Кужель, Гончаренка та Скорика стосуються питання приватизації і їх пропонується відхилити. Зараз ми будемо іти за цими поправками і ви почуєте про ці норми.

Будь ласка.

КРАЙНЯК Ю.О. Почнемо з першої поправки, це поправка народного депутата Владислава Севрюкова. Це поправка до статті 9 прим.3 стосовно кінокомісії і вона стосується передусім двох задач. Народний депутат пропонує взагалі, по-перше, удосконалити формулювання самого по собі законопроекту, що, в принципі, є правильно. І він просить допустити можливість творення кінокомісій не лише тільки комунальними органами, як це передбачено в законопроекті, як це, в принципі, передбачено в дефініціях статті першої Закону про кінематографію. Ці поправки пропонується прийняти редакційно, редакцію я зараз зачитаю.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Не треба, у нас все є.

КРАЙНЯК Ю.О. Просто там редакційно само по собі. Я швиденько. "Кінокомісії можуть утворюватись в установленому

законом порядку з метою надання консультативної, організаційної та іншої не забороненої законом допомоги українським та/або іноземним суб'єктам кінематографії в популяризації України та її регіонів як привабливих локацій для кінозйомок, залучення українських та іноземних інвесторів для фінансування, виробництва, прокату і показу фільмів, а також ефективного використання потенціалу української сервіс-індустрії в галузі кінематографії".

І другий абзац: "Утворення кінокомісії не є обов'язковим, за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, їх виконавчого органу певні функції кінокомісії можуть делегуватися громадським об'єднанням, метою (ціллю), яких є, крім іншого, підтримка кінематографії".

Пропонується прийняти редакційно.

МАТІОС М.В. Це той пункт, над яким у минулому, ухвалюючи і обговорюючи цей законопроект, ми дуже багато говорили. От Ірина Ігорівна тоді по цій кінокомісії вела мову, що про оці селищні, міські ради, що в кожному селі ми ці кінокомісії можемо мати, і тепер воно вилізло нам боком.

От коли ми обговорюємо ті законопроекти, мені здається, що треба все-таки дослухатися до тих, хто ходить по землі, а не по небесах, щоб потім через ухвалення законопроекту через 2 місяці ми не вносили чергові зміни, як було з Культурним фондом, і таке інше.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, справа в тому, що є життя, і ми маємо приклади в багатьох містах, де кінокомісія не створена міською радою, але їй делеговані функції, тобто це, наприклад, громадська

організація, яка отримує додаткові гранти, але також активно співпрацює з органами місцевого самоврядування. І колеги просили дозволити функціонування таких комісій. Я не бачу в цьому великої біди.

Пропоную врахувати цю поправку, тому що, наприклад, в тому ж Тернополі, в багатьох інших містах, де люди роблять фестивалі, форуми, вони, як правило, є такими громадськими організаціями. Така моя думка.

Пані Ірино, будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. ... *(не чути, без мікрофону)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Хто за цю правку, прошу голосувати. Дякую. Врахована редакційно.

Пані Маріє, ви утрималися?

МАТІОС М.В. Я утрималася.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Наступне.

КРАЙНЯК Ю.О. Друга поправка також народного депутата Севрюкова. Пропонується її врахувати редакційно. Редакція, яка пропонується до затвердження:

Перший пункт. "Надання консультативної, організаційної, технічної та іншої допомоги для отримання суб'єктами кінематографії

погоджень на проведення кінозйомок та/або створення аудіовізуального продукту з використанням рухомого та/або нерухомого майна державної та/або комунальної власності, в тому числі земельних ділянок".

Це термінологічні лише тільки зміни.

МАТІОС М.В. Треба погоджуватися, тому що без цього не обійтися в процесі.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за цю поправку, прошу голосувати. Дякую. Ми врахували.

Пані Ірино? Утрималася. Дякую.

Севрюков працював багато років там, він працював у Національній раді з питань телебачення до депутатства, він цим займається.

(Шум у залі)

КРАЙНЯК Ю.О. Поправка номер три. Також народний депутат Севрюков. Пропонується її врахувати редакційно. Редакція, яка пропонується до голосування: "Допомога в організації переговорів з власниками, користувачами рухомого та/або нерухомого майна приватних форм власності з метою отримання згоди на проведення кінозйомок та/або створення аудіовізуального продукту з використанням такого майна".

Пропонується в такій редакції до затвердження.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за це, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне.

КРАЙНЯК Ю.О. Четверта поправка народного депутата Севрюкова. Пропонується врахувати редакційно: "Надання консультативної, організаційної, технічної, представницької та іншої допомоги для отримання суб'єктами кінематографії погоджень щодо проведення кінозйомок та/або створення аудіовізуального продукту на дорогах, мостах, вулицях, в історико-культурних заповідниках, парках, лісах і природних заповідниках, на водоймах тощо".

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне.

КРАЙНЯК Ю.О. П'ята поправка народного депутата Севрюкова. Пропонується врахувати редакційно. Редакція, яка пропонується до затвердження. Четвертий пункт: "Формування баз даних та оприлюднення інформації про місцеві локації, привабливі для кінозйомок та/або створення аудіовізуального продукту, зокрема про вулиці, будинки, театри, музеї, площі, вокзали, церкви, парки, індустріальні локації тощо з урахуванням положень законодавства України про інформацію".

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за цю поправку, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято одногосно.

Наступне.

КРАЙНЯК Ю.О. Пункт шостий також пропонується врахувати редакційно. П'ятий пункт: "Про формування баз даних та оприлюднення інформації про місцеві кіновиробничі сервісні та обслуговуючі підприємства, установи, організації, які надають послуги, пов'язані з кіновиробництвом та/або створенням аудіовізуального продукту місцевих спеціалістів у галузі кінематографії."

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за? Дякую, рішення прийнято.

Наступне.

КРАЙНЯК Ю.О. Пункт 7-й, поправка 7-а депутата Севрюкова: пропонується врахувати редакційно, редакція, яка йде на затвердження.

Шість: "Організація та проведення заходів, спрямованих на розвиток та підтримання кіновиробництва та/або створення аудіовізуального продукту в Україні."

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за, колеги? Дякую, рішення прийнято.

КРАЙНЯК Ю.О. Пункт 8-й пропонується викласти в новій редакції. Редакція така: "Популяризація та просування (промоція) вітчизняних об'єктів зйомок (об'єкти архітектури, ландшафт, вулиці, приміщення тощо) для створення кінематографічної та аудіовізуальної продукції на різноманітних заходах, у тому числі міжнародних." В такій редакції пропонується викласти.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за? Дякую, рішення прийнято.
Наступне.

КРАЙНЯК Ю.О. Наступне. Поправка 9-а, також депутата Севрюкова. Пропонується викласти в такій редакції, вісім: "Вирішення питань, пов'язаних із наданням грантів, субсидій для підтримки кінематографії в порядку і межах, передбачених законодавством, рішенням відповідного органу місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів фізичних та/або юридичних осіб."

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за цей пункт? Дякую, рішення прийнято.

КРАЙНЯК Ю.О. 10-а поправка: пропонується пункт 9-й виключити. Пропонується врахувати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за це, колеги, прошу голосувати.
Дякую, рішення прийнято.

КРАЙНЯК Ю.О. Поправка 11-а. Пропонується її врахувати редакційно в редакції, яка йде на затвердження. "Засади діяльності кінокомісії визначаються положенням, затвердженим відповідним органом державної влади місцевого самоврядування (його виконавчим органом) або статутом громадського об'єднання."

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за це, прошу голосувати.
Дякую, рішення прийнято.

КРАЙНЯК Ю.О. Поправка 12-а депутата Севрюкова, врахувати редакційно пропонується: "Фінансування кінокомісії, її діяльність може здійснюватися за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством."

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за це, колеги, прошу голосувати. Дякую, рішення прийнято.

Колеги, ми переходимо до наступного блоку, який стосується Одеської кіностудії.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Її приватизації.

КРАЙНЯК Ю.О. Так, приватизації.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Як ви знаєте, був окремий закон, який забороняв приватизацію Одеської кіностудії, прийнятий лобістським способом з незрозумілих причин. До Одеської кіностудії було багато інтересу інвесторів, це прозорий інтерес, наприклад, Норвезький суверенний фонд, інші державні фонди, які хочуть розвивати український кінематограф, були зацікавлені в цій приватизації.

Очевидно, ми як народні депутати, розглядаючи цей закон (а той закон мав втратити чинність після прийняття Закону про кінематографію, що він і зробив, він втратив чинність, тому ми це й розглядаємо), вивчили ситуацію на Одеській кіностудії, там була перший заступник голови комітету народний депутат Подоляк і

консультант пан Юрій Крайняк, для того щоб зрозуміти, про що йде мова.

І як нам вдалося з'ясувати, мова не йде про землю або приміщення, які не є власністю Одеської кіностудії. Фактично власністю Одеської кіностудії є лише назва і лише бренд. Навіть фільми, які вони знімали, були передані третім і стороннім особам. В такій ситуації в Одеській кіностудії, як, до речі, у нас колись було на "Укртелефільмі", може, ви пам'ятаєте, люди, які виступають проти цієї приватизації, насправді, зацікавлені в тому, щоб під вивіскою кіностудії розібрати землю, яка кіностудії не належить, а належить місту. Правильно я кажу, пане Юрій?

КРАЙНЯК Ю.О. Практично так.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Якись доповнення у вас є? Розкажіть, розкажіть як.

ТАРУТА С.О. *(Без мікрофону)* Трошки далеко не так. Я ж був там, всередині цього процесу.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Йдеться про "Укртелефільм" чи про Одеську?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Про Одеську.

ТАРУТА С.О. *(Без мікрофону)* Про Одеську. Я ж там був. Мені там за борги віддали частину *(нерозбірливо)*але не належить... *(нерозбірливо)* *(погано чути)*.....сьогодні Держкіно там, і на цьому

вони торгують і заробляють гроші, окремо, не держава, (*погано чути*).... а бізнес...

Відносно землі, так вона не оформлена, і тому до сьогоднішнього дня там є певні зараз проблеми, тому що був закон, по якому безкоштовно можна було використовувати. Зараз цей закон закінчився, і там є боротьба між містом і Одеською кіностудією: платити чи не платити. Воно там власність кіностудії є сама марка, є всі приміщення, за виключенням... будівлі, це павільйони з тим реквізитом, який є. За виключенням, там є дім-музей.... (*погано чути*)... Музей не відноситься до кіностудії...

А землю, коли буде приватизація, місцева влада мусить все ж таки виділити...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Можуть виділити, можуть не виділити.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Мова не про землю...

ТАРУТА С.О. Так, мова не про землю. Зовсім не про землю. Мусить бути стратегічний інвестор. Якщо його не буде, то це все розкрадуть - і все. І на цьому спільнота одеська постійно спекулює. Треба, щоб дійсно був нормальний стратегічний інвестор.

МАТІОС М.В. А інвестор погодиться на приватизацію тієї землі, яка знаходиться на території....

ТАРУТА С.О. Дивіться, у нас по нашому закону не було ще... Скоріше була виділена земля і з землею приватизація. Це була тільки

оренда. І зараз треба, щоб власник заключив (*нерозб.*) оренди. І тому це продається з умовою, що далі місто мусить з ними цю угоду зробити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, продавати це чи не продавати буде Фонд державного майна, якщо захоче. Ми лише пропонуємо зняти штучну незаконну постанову, яка блокувала цей процес. Це не означає, що Фонд...

ТАРУТА С.О. Це зробив Тігіпко. Я вам можу сказати, як це було, це зробив Тігіпко, коли була його партія Трудова, вона мала найбільший тоді в Одесі відсоток, а там багато хто цим спекулював, оці наші представники культури, і вони казали, що це "зрада-зрада", і він під це підлаштовувався і тоді в парламенті (*нерозб.*) домовились зробити цю постанову, яка зовсім незаконна.

КРАЙНЯК Ю.О. Я хотів би лише додати, що в принципі приватизація там вже відбулась, тому що там була корпоратизація. 50 відсотків залишилось у держави.

ТАРУТА С.О. 50 плюс одна акція.

КРАЙНЯК Ю.О. Так. Тобто саме по собі підприємство ж як приватизоване, питання лише тільки, мова йде про приватизацію пакету акцій, тобто само по собі підприємство як цілісний майновий комплекс - він же з державної власності вже пішов.

ТАРУТА С.О. З державної власності пішов. Сьогодні контрольний пакет знаходиться в державній власності, і ми кажемо про те, щоб дозволити Фонду державного майна далі це все виставляти. Сьогодні є заборона постановою, нам треба зняти цю заборону. Нам треба нову постанову, щоб все йшло в рамках загальної приватизації, яка у нас є.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, у нас тут пропонувалася норма про те, щоб ми, якщо хтось дійсно буде мати бажання приватизувати або інвестор прийти, щоб протягом 10 років не можна було змінювати профіль. Тобто щоб цей інвестор був зобов'язаний...

ІЛЛЄНКО П.Ю. Хотів би уточнити, що згідно тексту закону, це стосується тільки державних кіностудій. А згідно цього визначення Одеська кіностудія не є державною, бо там держава не є вже давно єдиним акціонером. І фактично у нас взагалі немає жодної державної кіностудії, яка була би в організаційно-правовому статусі інакшому, ніж державне підприємство, але це абсолютно справедлива норма про те, що необхідно, у випадку приватизації об'єктів, які мають не тільки економічне значення, але й якесь культурне, забезпечити те, щоб не змінювався вид їхньої діяльності. Ну в даному випадку для Одеської кіностудії це не створить ніяких зобов'язань.

КРАЙНЯК Ю.О. А там ідеться, що ... шляхом приватизації пакету акцій.

ІЛЛЕНКО П.Ю. Ну так воно вже за визначенням не є державним підприємством, державною кіностудією, бо там є більш ніж один власник акцій. Тоді треба відрегулювати це визначення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Яким чином ви пропонуєте?

ІЛЛЕНКО П.Ю. Я не пропоную, я просто звертаю вашу увагу...
(Шум у залі) ... Так, бо тут написано, що державна студія як господарська організація, єдиним учасником (акціонером) якої є держава. Тобто Одеська вже апріорі не є державною, тому ця норма про 10 років, чи, як пропонується в одній з правок пані Подоляк, продовжити там на більший термін це зобов'язання, воно як би не буде розповсюджуватися на Одеську кіностудію в принципі.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. От дивіться. Ми ж приймаємо закон, який стосується у цій нормі безпосередньо Одеської кіностудії.

ІЛЛЕНКО П.Ю. Це загальна норма. (Шум у залі) Спеціальна там тільки щодо Одеської – це скасування закону про заборону на відчуження там державної частки...

КРАЙНЯК Ю.О. (?) Умови приватизації державної кіностудії або пакету акцій кіностудії, що належать державі...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. О!

КРАЙНЯК Ю.О. (?) І далі йде збереження основної мети діяльності... І по строку з Іриною Ігорівною треба...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Взагалі треба, щоб юристи правильно виписали...

ПОДОЛЯК І.І. Юрій вже запропонував модель. І ця модель абсолютно правильна. Я ще тільки хочу сказати, що ми не вирішуємо тут питання про приватизацію чи не приватизацію будь-чого – акцій чи будівель, чи нерухомості, а про скасування цього закону. І скасовуючи цей закон старий, ми хочемо гарантувати, що Одеська кіностудія не буде, говорячи мовою обивателя, забудована багатопверхівками і торговими центрами, а буде певний період часу утримувати профіль. Так?

ІЛЛЄНКО П.Ю. (?) Щоб з нею не сталося, як з кінотеатрами "Україна" і "Кінопанорама".

ПОДОЛЯК І.І. Власне, і тому питання, знаєте. Тому що я вам скажу ще що може бути. Будь-яка наша колега чи будь-який наш колега можуть вийти на трибуну Верховної Ради і сказати: "Ми не хочемо скасовувати цей закон, тому що ви хочете розпродати народне добро". І ніхто у Верховній Раді не буде з'ясовувати, що це означає. Розумієте? І тому, мені здається, просто до цього треба бути готовим, і оцей певний період часу, щоб кіностудія чи цей об'єкт зберігав свій профіль, він є дуже важливим. Чому я б казала про те, щоб, можливо, дати термін більше як 20 років? Я погоджуюсь, що, можливо, термін 50 років, який я

запропонувала, тобто я не буду на ньому наполягати, так, очевидно. Але ті акціонери, які зараз є і мають, володіють пакетами акацій в Одеській кіностудії, вони публічно стверджують, що вони планують в кіностудію і залучати інвестора, і розвивати її виключно для потреб кіноіндустрії. І що для них не створює жодної проблеми навіть якби ми там написали 300 років.

Тому зважаючи ще на цей великий резонанс, який викликало закриття в Києві, наприклад, ви знаєте, двох кінотеатрів, власне тому, що закінчився термін оренди цих кінотеатрів, пов'язаний з їхнім профілем, так, їхнім профілем, тобто це можуть використовувати і цим можуть, так би мовити, маніпулювати. Тому пропоную все ж таки термін збільшити хоч би до 20 років. 20 років це не так багато. І акціонери теж мені особисто казали, що з цим нема проблем, тому що вони планують виключно використовувати для потреб кіноіндустрії.

МАТІОС М.В. Але от Пилип казав, ця норма, воно не вступає в суперечність із тим, що Одеська не є державною у тому розумінні...

ІЛЛЄНКО П.Ю. (?) Тут треба просто розширити...

(Загальна дискусія)

МАТІОС М.В. Тобто виписати так, щоб підпадала під оцю норму.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми так, як сказав Юрій.

КРАЙНЯК Ю.О. Я можу зачитати, як виходить. 20 років, так?

"Основною метою діяльності державних кіностудій є здійснення підприємницької діяльності в кінематографії. Обов'язковою умовою приватизації державної кіностудії, а також акцій чи інших корпоративних прав будь-яких інших кіностудій, які належать державі, є збереження основної мети її діяльності впродовж 20 років з дати завершення приватизації".

ПОДОЛЯК І.І. Погано звучить, тому що акції вже приватні, вони вже не державні.

(Загальна дискусія)

КРАЙНЯК Ю.О. Акції, які належать державі.

(Загальна дискусія)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Пилипе, якщо в Україні перестануть знімати кіно, то ми вас запросимо... *(Сміх)*

ПОДОЛЯК І.І. А для чого ми по півмільярда грошей щорічно видаємо в бюджеті? Ми даємо для того, щоб кіноіндустрія розвивалася, а не згорталася.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за останнє формулювання з усіма редакційними правками. Я нагадую, що мова іде про державні кіностудії, а також кіностудії, де пакети акцій належать державі, і про те, що протягом 20 років діяльність таких кіностудій не може

перепрофілюватися під час приватизації або зміни її власності, цього пакету.

Хто за таку норму, прошу проголосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Наступне.

МАТІОС М.В. ... *(Без мікрофону)*

ПОДОЛЯК І.І. Це Кужель, яка проти приватизації, проти скасування цього закону.

КРАЙНЯК Ю.О. Фактично вона зараз враховується в такій самій редакції. Ні. Почекайте. Це ж відхилено. Вона пропонує видалити ці поправки. Так.

Кужель пропонує скасувати обмеження на 10 чи 20 років, про які ми проголосували. Але з огляду на те, як ми проголосували цю саму частину, то цю поправку Кужель потрібно відхилити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за те, щоб відхилити цю поправку? Дякую.

Наступна поправка.

КРАЙНЯК Ю.О. Поправка 15-а Кужель, вона також стосується, що державна кіностудія не може змінити статус суб'єкта кінематографії внаслідок приватизації. Вона пропонує цей пункт виключити із статті. Пропонується відхилити, тому що ми в принципі за це проголосували в іншій статті.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за це, прошу голосувати. Дякую.
Рішення прийнято.

Наступна.

КРАЙНЯК Ю.О. Тепер у нас блок по Закону про заборону приватизації акцій Одеської кіностудії.

Поправка 16 депутата Скорика. Пропонується виключити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за те, щоб відхилити поправку Скорика? Дякую. Рішення прийнято.

КРАЙНЯК Ю.О. Така ж точно поправка Гончаренка. Пропонується відхилити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за те, щоб відхилити поправку Гончаренка? Дякую. Рішення прийнято.

КРАЙНЯК Ю.О. І така сама 18 поправка (*нерозбірливо*). Пропонується відхилити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за це, прошу голосувати. Дякую.
Рішення прийнято.

Колеги, хто за те, щоб рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект № 8251 у другому читанні і в цілому в редакції комітету, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Дякую. Рухаємось далі.

Ірино Ігорівно, в нас є дві постанови, які стосуються депортації, з правками, і є досить багато звернень про те, щоб їх розглянули. Може, ми їх швиденько пройдемо. Ви не проти?

ПОДОЛЯК І.І. Звичайно, ні. Я ніколи не проти.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Колеги, в нас є дві постанови, які не є альтернативними. Одна з них – про проект Постанови про відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації, вона так називалась, ми пропонуємо змінити цю назву, автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини в 1944-1951 роках (у 2019 році) № 8603 від 13.07.2018. Авторство групи народних депутатів у складі 95 осіб.

І друга – це проект Постанови про відзначення на державному рівні 75 річниці початку примусового виселення українців з Лемківщини, Любачівщини, Надсяння, Підляшшя, Холмщини та Західної Бойківщини в 1944-1951 роках. Авторство народних депутатів Подоляк і Сироїд.

Ці проекти, я ще раз кажу, не є альтернативними. Проект Постанови 8603 було доопрацьовано з істориками, усунені певні історичні неточності в формулюваннях і рекомендується прийняти їх з врахуванням цих уточнностей, які були узгоджені з одним з авторів, ініціаторів цієї постанови, паном Антонищакком.

МАТІОС М.В. Тобто це ідентичні постанови?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, вони не ідентичні.

Пані Ірино, будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Ці постанови не є альтернативні де-юре, хоча вони є альтернативні де-факто, тому що для того, аби подати альтернативну постанову, це закон, так, то альтернатива повинна бути подана в двотижневий термін.

Ми не встигли це зробити в двотижневий термін, але вважали за необхідне зареєструвати свою постанову, яка була б, власне, на нашу думку, більш об'єктивною і такою, яка не спричиняла б додаткові напруження, а яка б давала нам можливість наші стосунки з Республікою Польща продовжувати розвивати.

Ви знаєте, колеги, мою думку з цього приводу, я її не один раз висловлювала, що, на мій погляд, і тут нічого не змінилося, політична інструменталізація історичних фактів, вона жодну країну ні до чого доброго ще не довела. Тому просто пропоную розглянути ці дві постанови. І я переконана, що Андрій Парубій буде ставити їх одночасно. З оновленим текстом я, на жаль, не ознайомилася, цієї постанови пана Антонищака, про що ви говорите. *(Шум у залі)* Її треба читати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Будь ласка.

АНТОНИЩАК А.Ф. Шановні колеги, насправді наша постанова з'явилась не спонтанно. Шість місяців тривала робота над постановою про відзначення 75-х роковин. Ми залучили провідних істориків. Я можу тільки їх зачитати. Це Сергійчук, Макар, Аскольд Лозинський зі

Сполучених Штатів Америки, Мирослав ... (нерозб.) (Канада), Іван Городиський з Католицького університету, Федусів з Польщі. У нас проведені були консультації з міністром закордонних справ України Павлом Клімкіним. Він сказав: "Жодної загрози напруженню, непорозумінню між Україною та Польщею вона не несе."

Також були консультації, коли я був в Польщі, з нашими представниками в посольстві Польщі. Ми звернулися до всіх історичних вузів України. Від декого отримали відповідь. Проект постанови обговорено і схвалено, і підтримано учасниками Міжнародної науково-практичної конференції, яка проходила 7 вересня 2018 у місті Львові, за результатами якої було розіслано звернення та резолюцію конференції на ім'я вищих посадових осіб держави.

Шановне товариство! Я вам хочу сказати, це зараз буде на ваш розсуд, цією постановою я живу крайні 6 місяців. Я є етнічним лемком. Тут доля моєї сім'ї, сім'ї батька. Лемки – це той етнос, який фактично повністю, жодного лемка навіть зі змішаної сім'ї не залишилося на території Польщі. Жодного.

В пояснювальній записці, коли я збирав підписи 94-х народних депутатів України за півдня буквально, я, хто не розумів (на жаль, ми дуже багато не знаємо про свою історію, історію свого народу), дуже багатьом пояснював і дуже багато було здивовано насправді цією історичною подією. Я не кажу, що ми це робимо, як історичну правду, тому що в кожного історична правда своя. Ми показуємо тут трагічну долю українського народу.

Провівши консультації з певними політичними силами, ми переконані, група народних депутатів, які підписалися, що ця постанова

набере велику кількість, однозначно буде прийнята, підтримана Верховною Радою України.

Тепер, що стосується польської сторони. Польська сторона, не враховуючи нашу думку, це правильно, це їхнє право, як вони кажуть, стоячи, підтримала всі повністю утиски чи якісь там, на їхню думку, історичну несправедливість, відстоювання інтересів поляків, які були також депортовані, на жаль, з України.

Наше завдання, як вищого законодавчого органу України, підтримувати і підтримати своїх, тобто показати трагізм і долю українського народу.

Ми, також президент Всесвітньої асоціації лемків, яка є найбільшою етнічною групою, що входить в федерацію у світі, були також проведені консультації з громадами лемків Сполучених Штатів Америки, в Канаді, які також підтримали цю постанову.

А тепер я хочу повернутися до того, чому не встигли пані Подоляк і пані Сироїд зареєструвати альтернативну. У мене відбулася, коли я збирав підписи у залі...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Антонищак, я не думаю, що це нас цікавить...

(Загальна дискусія)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ви хотіли щось сказати.

ФОМЕНКО С.В. Я уважно дуже слухала. І мене дуже турбує, що якраз із профільним міністерством, яке опікується тими питаннями, не

було проведено жодної консультації. Натомість було проведено з тими людьми, які дотичні, але не є, скажімо так, реалізаторами політики у цій сфері. Ми тут знаходимося разом з Інститутом національної пам'яті, і саме Інститут національної пам'яті має проводити аналіз і визначати, і рекомендувати Міністерству культури, а ми вже, звичайно, у Верховній Раді, щодо тих чи інших визначень. Дуже мене турбує визначення етносів і таке інше, тому що є багато наукових досліджень, вони суперечливі, і це питання дуже часто ми порушуємо під час різноманітних конференцій. Тому ми б дуже наполягали консультиватися у таких питаннях з профільним міністерством.

Дякую.

АНТОНИЩАК А.Ф. Я перепрошую. З паном Нищуком у нас була розмова на цю тему.

ФОМЕНКО С.В. Розмова не є підставою, консультація – це наш аналіз, який ми ...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я, з вашого дозволу, скажу, що мене це теж стосується. Я, наприклад, підписав цю постанову, тому що родина мого діда теж була виселена з північних земель Львівської області, частина звідти на територію України, частина на територію Польщі, і в різні періоди: 1946-1951 роки. Є дуже багато громадських організацій, які вимагають прийняття цієї постанови. Насправді, вибачте, звичайно, але в принципі міністерство могло б ініціювати такі постанови. Те, що депутат ініціював, вона була зареєстрована, ви могли подивитися, як ви її подивилися, я думаю, що ви висловіте свою точку зору. *(Шум у залі)*

Дивіться, я б тут не розбирався, бо очолюючи, будучи співголовою українсько-польської групи міжпарламентських зв'язків, я, наприклад, був у Польщі і бачив, що в цьому році, на жаль, Польща вперше на державному рівні не підтримала фінансово відзначення роковин акції "Вісла". Зараз українська меншина там, в принципі, потерпає через цілу низку подій і відчуває себе приниженою. Так, поляки наші стратегічні партнери, ми це дуже цінуємо і розвиваємо. Так, вони підтримують нашу нову діаспору, але ті українці, які були туди переселені або там живуть, вони відчувають себе зараз у дуже поганій ситуації. І коли прийшла ця постанова, це ж я консультувався по ній з Союзом українців у Польщі, які теж її підтримують. А це люди, які безпосередньо від цього страждали. Інша справа, що в цій постанові були деякі норми, які, нехай не ображається на мене ініціатор, бо я сам її теж підписав, які, на жаль, є критиковані і, з моєї точки зору, справедливо деколи критиковані, такі як "автохтонні українці" і якісь інші терміни.

Колеги, працюючи з істориками, Союзом українців у Польщі, ми дещо змінили ці норми. І у вас вже є відредагований законопроект, він називається "Про відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя (ми чітко визначили межі, в яких це відбувалося), Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-51 роках".

Далі чорним шрифтом в документі, який вам розданий, це, поперше, названо депортацією...

ПОДОЛЯК І.І. Це ось це? Чи що це?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дайте, будь ласка, Ірині Ігорівні.

(Шум у залі)

ПОДОЛЯК І.І. Миколо, я чесно кажу. Чому ми не можемо це розглянути, підготувавшись? Я не готова за це голосувати ні "за", ні "проти". Я справді це кажу. Це треба вичитати. Я до таких речей, так само, як і багато дуже моїх колег, ставлюся дуже уважно і дуже обережно, тому що якщо ухвалювати таку постанову, то треба, щоб вона була гідною, і щоб ми, українці, не виглядали просто як малоосвічені якісь люди, які собі придумують речі.

Я просто прошу про єдине, я не маю проблем, якщо це буде нормальна редакція, якщо це нормально можна буде вивчити, прочитати. Бо це справді так само тонке питання. Ну не я ж буду вам усім розповідати, що мене зустрічають на вулицях польські журналісти, яких так само я знаю багато, можливо, не стільки, скільки ти, але багато, і кажуть мені: "Та дайте трохи тим полякам нашим! Та що ви такі м'якенькі!" Тобто вони хочуть, бо тоді будуть мати про що писати. Розумієте? Тому треба...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, колеги...

ПОДОЛЯК І.І. Справді, я не готова. Ну то ж не "горить".

АНТОНИЩАК А.Ф. Це "горить".

ПОДОЛЯК І.І. Ну чому "горить"? Це ж тривало з 1944 по 1951 рік, і там була не тільки "Вісла".

МАТІОС М.В. Не сваріться, я вас прошу.

ПОДОЛЯК І.І. Ні-ні. Та ж я не сварюся. Ми нормально говоримо.

МАТІОС М.В. ...щоб і я зрозуміла, про що ми сваримося.

ПОДОЛЯК І.І. Ми не сваримося.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, ще раз хочу вам сказати, що оскільки я був її співавтором, вона, в принципі, була на сайті зареєстрована давно. І можна було вивчити. Мене теж турбували такі речі, які... (*Шум у залі*) Мене турбували ті речі, яке тебе турбують, тому я запропонував зміни і пропоную їх комітету, щоб не було таких речей, які би десь могли бути...

ПОДОЛЯК І.І. Оце воно? "Автохтонні" далі лишається.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні. Лишається "автохтонні мешканці цих регіонів". Це нормальний термін. Немає "автохтонних українців" – це всі мешканці цих регіонів.

ГАНДЗЮК І.Б. (?) термін "автохтонні українці" і уточнено території, з яких були виселені...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Південне Підляшшя. Тобто так.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Відповідає...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Відповідає.

ГАНДЗЮК І.Б. (?) І уточнено, що це не виселення, а саме процес депортації, який мав форму військових операцій проти мирного населення, і було уточнено, що...

ПОДОЛЯК І.І. У який період часу? Весь період часу з 1944 по 1951 рік – це були військові операції щодо депортації. *(Шум у залі)*
Іро, перепрошую, я не сварюся, я просто... Бо я переживаю!

(Загальна дискусія)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я узгоджував це з істориками. Людей виселяли військово. Я вас скажу, що...

ПОДОЛЯК І.І. Який період?

АНТОНИЩАК А.Ф. До 1951 року Міністерство державної безпеки разом з польськими військовими чітко виселяли. Це не були мирні акції, вони під супроводом виселяли їх, заганяли в ешелони і відправляли...

ПОДОЛЯК І.І. Мирні акції – то взагалі інше. Ми не говоримо про мирні акції.

АНТОНИЩАК А.Ф. Люди добрі, якби я вам зараз розказав, що це було "мирне", у вас би волосся дибом стало, я не хочу цього.

МАТІОС М.В. Ми мовні постанови коротше обговорювали, ніж постанову.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, дивіться, я б пропонував. У нас є 2 не альтернативні постанови. Я би пропонував підтримати ці 2 постанови, не затягуючи час. Тому що ми не можемо, ми довіряємо колезі Подоляк, ми разом працюємо, але разом з тим, в цій постанові, теж я є співавтором, і вона в принципі виписана правильно, і я вам гарантую, що узгоджена з усіма істориками і в тому числі з Союзом українців у Польщі.

АНТОНИЩАК А.Ф. ... *(не чути, без мікрофону)*

ПОДОЛЯК І.І. Так, відрізняється. Я тільки ще одне маю застереження. Це законодавчий акт Української держави, української Верховної Ради, ця постанова. Він виглядає, як наказ... Добре, я не буду говорити, я знімаю питання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за те, щоб підтримати постанову Верховної Ради про відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації українців з Лемківщини, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 роках (№ 8603) з уточненням комітету, прошу голосувати. Хто за? Хто проти? Хто утримався? Дякую.

Давайте другий, ваш проект, пані Ірино.

ПОДОЛЯК І.І. Цей законопроект, власне, зважаючи на те, тобто ваші уточнення не були відомі, але в цьому законопроекті, власне, прибрана вся, так би мовити, не властива для українського законодавчого поля лексика. У нас не дається визначення депортації, у нас це називається "примусового переселення режимами Радянського Союзу і Польщі". Головний акцент стоїть тут на тому, що всі ті жертви, яких зазнали українці під час всіх акцій, які здійснювалися комуністичними режимами Польщі і Радянського Союзу, а саме Радянського Союзу, вони... Ми їх засуджуємо, умовно кажучи. Ось і все. Тобто тут лексика приведена до відповідної норми, і значно менше є доручень Кабінету Міністрів, для того щоб вони там шкільні програми змінювали чи виховні години проводили, чи уроки проводили, чи щоб бібліотеки влаштовували, конференції, обговорення, тому що це є звичайна річ для органів виконавчої влади України. Та й все.

МАТІОС М.В. Пані Ірино, ну але тут з вашої зараз розмови виходить, що ми підтримуємо там депортацію, а тут засуджуємо?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні-ні-ні, тут немає терміну.

МАТІОС М.В. Але дивіться, у нас немає в законодавчому полі, каже пані Ірина...

ПОДОЛЯК І.І. Пані Маріє, перепрошую, я мушу вас поправити, бо це під стенограму записується. Ви сказали, що я підтримую депортацію.

МАТІОС М.В. Та не ви підтримуєте. Ви кажете: немає у нас в законодавстві...

ПОДОЛЯК І.І. Ми засуджуємо комуністичні режими.

МАТІОС М.В. Ну а хіба та постанова не засуджує, яку ми попередньо розглядали?

ПОДОЛЯК І.І. Послухайте, ну то треба її читати.

МАТІОС М.В. Я з вами погоджуюся. Але я не погоджуюся з тим, що у нас немає дефініцій усіх, виписаних в законодавстві. У нас в законодавстві нема "булінгу". Ми вчора проголосували за булінг замість того, щоб сказати, що то є цькування. Це так само тут депортація, а там що? А там – примусове виселення. Ну то у цьому?...

ПОДОЛЯК І.І. Так.

МАТІОС М.В. Тобто ми над цим сперечаємося?

ПОДОЛЯК І.І. Ми не сперечаємося.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Давайте ставити на голосування.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги! Знаєте, з моєї точки зору, я думаю, що ми маємо підтримати дві ці постанови.

МАТІОС М.В. Нема питань.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за це, прошу...

ФОМЕНКО С.В. Можна за другу?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. За другу? Так.

ФОМЕНКО С.В. Справа в тому, що загально прийнято, що якщо це депортація або щось таке, то це вшанування, а якщо це свято, то це відзначення. В цій постанові...

МАТІОС М.В. Яке свято може бути?

ФОМЕНКО С.В. А це саме відзначення в самій назві постанови. І практика наша показує, що якщо це роковини, то завжди вшанування.

МАТІОС М.В. І там відзначення, і там відзначення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я вам скажу, з юридичної точки зору різниці між річницею і роковинами, з лінгвістичної точки зору, різниці немає. Хоча нас привчили, що ми вживаємо "роковини", якщо хтось помер, а "річницю", якщо хтось народився. А з граматичної точки зору нема різниці, між іншим.

Хто за те, щоб підтримати...

МАТІОС М.В. Якби уніфікувати... *(Шум у залі)*

ТАРУТА С.О. Дивіться, тут звинувачуємо Польщу...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Де?

ТАРУТА С.О. У цій постанові.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. В якій?

ТАРУТА С.О. Ну той, що Ірина пропонує.

ПОДОЛЯК І.І. Де?

ТАРУТА С.О. Ну от: "Під час проведення заходів... – і так далі, - що відповідальні комуністичний режим Радянського Союзу і Польщі".

МАТІОС М.В. Ну а хто?

ПОДОЛЯК І.І. Комуністичні режими. В множині написано.

МАТІОС М.В. Так, комуністичні режими тогочасні.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Сергію Олексійовичу, це так було. Комуністична Польща дійсно за це відповідальна.

ТАРУТА С.О. Просто щоб не було з Польщею...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні-ні, сучасна Польща... Ми не проводимо паралелі...

ПОДОЛЯК І.І. Послухайте, ви би прочитали уважно попередню постанову. В моїй, повірте, немає загострення українсько-польських зв'язків.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за те, щоб підтримати постанову, яку ми щойно обговорювали, прошу голосувати. Хто за? Дякую. Рішення прийнято.

Переходимо до...

(Загальна дискусія)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, я думаю, що ми прийняли мудре рішення, тому що це вшанування, дійсно, пам'яті людей, які постраждали від....

ПОДОЛЯК І.І. А висновки якісь будуть: якогось Мінкульту, МЗС, Інституту національної пам'яті щодо цих двох постанов? Чи ми не чекаємо ніяких висновків?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, ми...

ПОДОЛЯК І.І. На завтра виносяться ці постанови?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні. Ми вже їх підтримали, на завтра вони не виносяться.

ТАРУТА С.О. *(Без мікрофону, не чути)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, ці товариства дуже давно з цим ходять і займаються. От мені щойно, я вам покажу, перед нашим засіданням, щоб ви розуміли, ось останній дзвінок, бачите, хто написаний? Синютка, голова Львівської обласної адміністрації, який дзвонив і казав, що в мене сидять всі товариства, дуже прошу підтримати постанову.

Послухайте, люди добрі, вибачте, але коли ми відзначали чи вшановували пам'ять тих людей, які постраждали від акції "Вісла". Правильно, ми вшановуємо, але в Польщі, вибачте, я там був з Оксаною Юринець, ми були лише вдвох, і держава не давала грошей, а ми бігали і звертались до держави, відстоювали українські програми, і ця меншина має відчувати, що ми про них дбаємо. Ці люди, значною мірою, дуже часто живуть в Польщі.

На жаль, це моя вина, що я текст Ірини Ігорівни, бо оскільки він не є альтернативним, то я не встиг його вивчити. Бо якби було два, я б уважніше на це подивився, бо я тільки теж сьогодні побачив. *(Шум у залі)*

Колеги, давайте рухатись далі.

Нам потрібно розглянути. Ми зараз пам'ятні дати розглядаємо чи бюджет? Пам'ятні дати. У вас є список пам'ятних дат. Ми надаємо слово представнику Інституту національної пам'яті? Будь ласка.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Зараз мій колега скаже, а я хотіла технічно сказати. Тут є пам'ятні дати, які просто дублюють одна одну, трошки різні назви, але дата та сама. 100 років з Дня проголошення Акту Злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки (22.01) і 100-річчя проголошення Акту Злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки. Можливо, вчитаєте ще уважніше їх.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми можемо це підтримати редакційно, доручивши комітету усунути неузгодженості і дати, які там дублюються.

Будь ласка.

ТИЛІЩАК В.С. Володимир Тиліщак, заступник голови Українського інституту національної пам'яті.

На прохання комітету ми підготували перелік пам'ятних дат та ювілеїв на 2019 рік, які запропонували, які увійшли до цього проекту постанови. Але крім того, я так розумію, з ініціативи народних депутатів і інших установ, включена низка дат, які ми не подавали, і деякі з них для мене звучать не зовсім коректно. Ну, наприклад, 200 років від часу заснування державної установи Інститут проблем ендокринної патології. Тобто це просто історично некоректно звучить.

Тобто тут є, наприклад, (на наступній сторінці) 175 років з часу заснування Інституту музики Галицького музичного товариства (нині Львівська національна музична...). Я розумію, оце коректно.

Я би пропонував, якщо очевидно, що 200 років – це поважна дата, вартує дата, але історично коректно виписати...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Теоретично, колеги, ми можемо зараз це не розглядати, перенести на наступний раз для того, щоб Інститут національної пам'яті коректно це зробив.

ТАРУТА С.О. У мене є пропозиція. Оце така дурня, що займається парламент номерами, датами. Невже ми не можемо зробити чіткий один закон, який вступає з Регламентом, і далі ніхто нічого не розглядає? Ми витрачаємо час парламентарів, ваш – давайте ми зробимо один закон, який регулює і потім підпадає...

МАТІОС М.В. Це укази Президента.

ТАРУТА С.О. Ну, Президент один написав, завтра змінив, треба, щоб парламент прийняв чіткий регламент, як стосується на "рівневому" місці, на державному, на регіональному. І тоді вже автоматично це вступає в дію. А так кожен рік оце ми пропонуємо, депутати прибігають, треба регламент, щоб було для всіх все зрозуміло. І на цьому все закінчиться.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Дуже важко виписати...

ТАРУТА С.О. Так роблять у нормальних країнах. А так кожен депутат бігає для свого міста і щось хоче. Не треба, це неправильно, у державні мусить чітко робити регламент, щоб це автоматично вступало в дію, і хтось відповідальний за те, щоб це виконувалося, і все.

МАТІОС М.В. Минулого скликання ювілей водозабірної станції провели через парламент...

(Загальна дискусія)

ТИЛІЩАК В.С. (?) Насправді це питання достатньо складне, тому що коли ми говоримо про регламент і якийсь набір дат в законі, це може бути... От в Росії є закон про події військової звитяги, там є певний набір історичних дат, але вони не охоплюють всіх важливих подій і постатей, тому, очевидно, все рівно залишиться потреба щороку визначати перелік тих постатей, які вартує окремо згадати.

МАТІОС М.В. Але хіба треба підтвердження Верховної Ради, щоб святкувати Шевченка, Франка, Лесі Українки?

ТАРУТА С.О. *(не чути, без мікрофону)* ... яка дуже відноситься до своєї історичної пам'яті і культури, то це розглядає їхній парламент для того, щоб...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Сергію Олексійовичу, на превеликий жаль, раніше у попередніх скликаннях була така практика, що комітет тільки те й робив, що виносив кожну цю постанову окремо. Те, що ми зробили, ми вже спростили це.

ТАРУТА С.О. *(не чути, без мікрофону)* ... ми пропонуємо розробити правильний закон, який би обґрунтував це, і все. Я не думаю, що треба все це відзначати, якщо ми приймемо закон...

У нас Міністр культури, він як "свадебний генерал", і якщо він не піде не день народження когось, це вже все – він уже злодій. Замість того, щоб він займався тільки одним – виробляв державну політику навколо культури, а не займався тим, от прийшов чи не прийшов. І так це ж ми провокуємо далі, і це неправильно.

МАТІОС М.В. Відзначати треба дати, але не таким чином, очевидно, і через закон, проведений через парламент. У нас стільки є викликів часу, що дай Боже з ними впоратися. А ми половину дня будемо розказувати, як у минулому скликанні, хто такий Каразін і хто такий Вернадський, бо колеги з минулого скликання не знали, хто такі, і півдня довелося розказувати у парламенті, хто такий Вернадський. Ну це абсурд, це сюрреалістично. Замість того, щоб ми нормально обговорили той же ж Закон про підтримку кінематографії і не чотири рази вносили зміни до закону, та один раз його так "вичистити", щоб він був бездоганний. То краще було би.

Може би, Інститут національної пам'яті розробив чи вніс якусь пропозицію, як вийти з цього "болота", бо ми так будемо топтатися до безкінечності, відзначаючи, залучаючи...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, знаєте, в чому найбільша проблема? От є, значить, колеги, яких ми всі з вами шануємо. До мене як до голови комітету стоїть черга цих колег кожного дня з постановами про відзначення 133-ї річниці великого бджоляра якогось там маленького району якоїсь шанованої області. *(Шум у залі)*

МАТІОС М.В. Я відмовляю навіть колегам із своєї фракції. Вони спочатку сердяться, гніваються, потім вони розуміють...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пропоную наступне. По-перше, доручити Інституту національної пам'яті доопрацювати підготовлений апаратом комітету проект Постанови про пам'ятні дати та ювілеї, а також доручити Інституту національної пам'яті розробити чіткі критерії по відзначенню пам'ятних дат і ювілеїв на державному рівні, які мають голосуватися Верховною Радою, оскільки дуже часто сюди підпадають такі дати, які не можуть Верховною Радою голосуватися. Ми можемо це зробити окремим документом, якої юридичної форми, ми порадимося. І хотіли би тут вашої допомоги.

Колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати. Дякую, рішення прийнято.

Далі. Колеги, відповідно Постанову про 100-річчя Гуцульської Республіки ми теж відкладемо і вам направимо до цієї дати.

Так, наступне. Колеги, давайте так, щоб ми вже з бюджетом спокійно працювали, є звернення народних депутатів України щодо можливого незаконного переміщення історико-культурних цінностей. Це є доручення Голови Верховної Ради на депутатські запити щодо загрози вивезення цінностей з релігійних споруд Києво-Печерської Лаври, Свято-Успенської Лаври. Колеги, це питання не є в компетенції нашого комітету. Тому пропоную проголосувати, для того щоб ми надіслали це в Кабінет Міністрів України для відповідної реакції.

ТАРУТА С.О. Правильно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми повинні це зробити, бо у нас є доручення Голови Верховної Ради.

Колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Про звернення судді Конституційного Суду України Кривенка в справі за конституційною скаргою Дедковського. Відповідь слід надати до 12 жовтня. Що ми робимо?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Без мікрофону)*

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за те, щоб доручити Ірині Ігорівні за своїм підписом дати відповідь від імені комітету на цей запит, прошу голосувати.

Дякую. Рішення прийнято.

Переходимо до бюджету.

Хто у нас може доповідати по бюджету? Пане Віталію, будете доповідати?

Будь ласка.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. З тих матеріалів до Державного бюджету на 2019 рік, які ми отримали, і взявши до уваги ті матеріали, які містяться на сайті Держкомстату і Держказначейства, можна дійти наступних висновків при аналізі проекту Державного бюджету.

Культура і мистецтво у зведеному бюджеті України. На наступний рік планується продовження позитивної тенденції, тобто будуть зростати номінальні видатки на культуру і мистецтво, як в Державному бюджеті, так і в місцевих бюджетах, хоча, звичайно, меншими темпами,

ніж це було, наприклад, минулого року. Тому що минулого року був зафіксований рекорд: на 46,2 відсотка були збільшені видатки на культуру і мистецтво по всіх бюджетах нашої країни.

На жаль, наступного року видатки на культуру і мистецтво не просто будуть мати менші темпи зростання, а це 15,4 відсотка, але вони будуть мати і меншу динаміку, ніж загалом зведений бюджет, і будуть меншими, ніж планований індекс споживчих цін. При цьому ми повинні розуміти, що, напевно, інфляція буде вищою, ніж планується, як у цьому році, так і у наступному році. Хоча у будь-якому випадку відбувається реальне зростання видатків, не тільки зростання номінальних видатків на культуру і мистецтво, але й реальних видатків на культуру і мистецтво, тобто культура отримує більше, і завдяки позитивній динаміці, яка спостерігається протягом останніх років, наступного року ми принаймні відновимося і досягнемо рівня фінансування за рахунок публічних бюджетів культури і мистецтва 2014 року, тобто ми повернемося у 2014 рік. Це при тому при всьому, що валовий внутрішній продукт нашої держави наступного року ще не повернеться до 2014 року.

В Україні спостерігається високий рівень децентралізації фінансування культури, тобто ми бачимо, що 75 відсотків видатків проводиться по місцевих бюджетах, і лише 25 відсотків видатків проводяться через Державний бюджет.

Щодо Державного бюджету. Фінансування Міністерства культури України в Державному бюджеті протягом 2014-2016 років мало гіршу динаміку, ніж зростання номінальних видатків загалом по Державному бюджету, хоча протягом 2017-2018 років ця тенденція змінилася. Наступного року у нас знову ж таки темп зростання фінансування

Міністерства культури буде меншим, ніж загалом темп зростання номінальних видатків по Державному бюджету, що пояснюється необхідністю погашення зовнішніх боргів, які припадають, пік припадає на 2019-2020 роки.

Варто зазначити, що видатки розвитку Міністерства культури, планові показники яких виросли 2018 року в 4 рази, що є дуже позитивно, наступного року теж збережуться, і ми матимемо з усього бюджету Міністерства культури майже 800 мільйонів гривень видатків розвитку, а це 11,6 відсотка всього бюджету міністерства.

Основні програми, по яких будуть профінансовані видатки розвитку – це 1801280 "Будівництво об'єктів загальнодержавного значення в сфері культури" – це 500 мільйонів гривень; 1801170 – це комплексна програма, яка стосується дуже багатьох напрямків діяльності міністерства – 144,2 мільйона гривень; 1801020 – це стосується Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музею Революції Гідності та галузевого Державного архіву Українського інституту національної пам'яті - майже 58 мільйонів і програма 1801060 "Підготовка кадрів для сфери культури і мистецтва вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації" – це 50 мільйонів.

Звичайно, коли подивитись на структуру видатків розвитку, то очевидно, що вони дещо викривлені, тому що в нас на будівництво нових об'єктів направляється лівова частка видатків розвитку, а на оновлення матеріально-технічної бази міністерства в нас дуже мало коштів передбачено на цю мету.

По загальному фонду, оскільки ми знаємо, що наш бюджет поділяється на загальний фонд і спеціальний фонд. Загальний фонд - це

ті видатки, які будуть проведені безумовно, спеціальний фонд – це ті видатки, які в основному заробляють бюджетні установи, і це теж буде залежати від кон'юнктури ринку і від інфляції, від купівельної спроможності населення і так далі. Тобто це ті видатки, які є під питанням.

Ті видатки, які є безумовні, тобто які проходять по загальному фонду. Зростання в нас відбудеться на 5,6 відсотка, тобто це менше ніж індекс споживчих цін, тобто менше ніж інфляція. По суті, ми по міністерству матимемо зменшення реальних видатків порівняно з 2018 роком.

Половину всіх видатків по загальному фонду міністерства в нас буде направлено на три напрямки. Перший напрямок – це освіта, підготовка, перепідготовка кадрів для сфери культури і мистецтва – це мільярд 224 мільйони або 19 відсотків всіх видатків. Фінансова підтримка національних театрів – це мільярд 157 мільйонів або 18 відсотків всіх видатків. І підтримка кіно – це один мільярд або близько 16 відсотків всіх видатків.

В проекті Державного бюджету на 2019 рік, що впадає відразу в очі, передбачено суттєве збільшення фінансування трьох бюджетних програм, тобто всі інші бюджетні програми десь на тому ж рівні. Три бюджетні програми, по них значно збільшено фінансування – це підвищення кваліфікації, підготовка, перепідготовка кадрів у сфері культури і мистецтва в 2,7 разу. Програма 1801100 "Фінансова підтримка національних творчих спілок і заходи Всеукраїнського товариства "Просвіта" в 2,1 разу і програма 1801020 "Заходи з реалізації державної політики в сфері відновлення і збереження національної пам'яті, забезпечення діяльності Національного

меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні - Музею Революції Гідності, галузевого Державного архіву Українського інституту національної пам'яті" в 2,1 разу.

Щодо останнього, слід зазначити, що дуже багато років фінансування не виділялось, тому це відновлення справедливості, можна сказати, так. Що теж впадає в очі, до бюджетної програми новоствореного Українського культурного фонду, віднесено програму створення і розповсюдження фільмів патріотичного спрямування з фінансуванням 500 мільйонів. Таким чином, Український культурний фонд буде фінансуватися на 708 мільйонів. Хоча насправді ті види діяльності і той характер діяльності, який ми закладали при утворенні Українського культурного фонду, фінансування залишається точно тим самим, а 500 мільйонів вони будуть використовувати на кіно, при тому при всьому, що у нас є Держкіно і, як би, немає логіки в тому, щоб розпорошувати кошти.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я вас трішки переб'ю, тому що я пам'ятаю, коли в минулому році з'явилась ця стаття на патріотичне кіно, то певна логіка була, щоб Міністр культури відповідно до свого особистого рішення, як це робиться в європейських країнах, бажаючи підтримати ту чи іншу ініціативу, дійсно б дотував, фінансував певні фільми, які держава вважає патріотичними. Але культурний фонд – це така сама конкурсна установа, як і Держкіно. І фактично створювати, доручати їм робити одне і те саме паралельно, для мене це не до кінця зрозуміло. Культурний фонд може підтримувати, наприклад, якісь особливі фільми, там артпроекти, відеоарт або ще щось, що не підпадає, де є на стику інших видів мистецтва і кінематографа. Так, я це розумію, але

таким чином це робити – для мене це не до кінця зрозуміла позиція. Ну ми обговоримо тут це.

(Загальна дискусія)

ТАРУТА С.О. Як музеї створюються в нормальних країнах? Після того, як проходить достатній час. Тоді створюють музеї. А так – зараз, коли ми це створюємо в цьому часі, правду чи неправду, так воно чи не так, це ж треба, щоб пройшов час. Ну це вже інші речі.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, колего.

Віталію, продовжуйте.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. І останнє, що я хотів би зазначити. Це те, що ліквідовано програму 1801300 "Фінансова підтримка друкованих періодичних видань культурологічного напрямку і газет мовами національних меншин". Все інше фінансування – по загальному фонду і по спецфонду, в принципі, нічим не відрізняється від фінансування цього року передбаченого. Тобто змін в структурі фінансування і в наборі бюджетних програм, які фінансуються через міністерство, я не побачив.

Конкретні показники змін щодо касового виконання окремих програм з міністерства за 2016-17 роки, ті видатки, які затверджені 2018 року, і ті, що плануються в 2019, ви можете побачити в порівняльних таблицях, в додатку першому і додатку другому до довідки, яку я всім роздав.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, Віталію.

Колеги, будь ласка, міністерство.

МАТІОС М.В. А можна запитання одне? Я тут не знайшла, може, я не уважно дивилася. Віталію, а де поділася ця стаття – "Програма "Українська книга"? Вона врахована в Інституті української книги?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми зараз про це будемо говорити.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Так, вона врахована в Інституті книги. Вона була не профінансована в минулому році, тобто вона була передана з 2017 року в Інститут, але в 2017 вона не була профінансована.

ГАНДЗЮК І.Б. (?) Забезпечення діяльності Інституту книги...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Там є окремо.

Будь ласка, з вашого дозволу, якщо ви не проти, може, заслухаємо представників міністерства, комітетів, Культурного фонду про їхні побажання, і тоді висловимося, добре? Не заперечуєте?

Будь ласка.

ФОМЕНКО С.В. Дякую дуже. Насправді наш бюджетний запит, який ми подавали, рівно вдвічі більший, ніж те, що пропонується в законопроекті. Ми розуміємо, що ресурси обмежені, і ми не можемо повністю задовольнити наші потреби, але є такі пріоритетні речі, наші стратегічні пріоритети, які ми встановили урядом відповідно до

Коаліційної угоди, інших засадничих документів, і дуже боїмося, що в разі недодання певних сум на ті чи інші наші програми, ми просто не зможемо реалізувати в повній мірі ці пріоритети, і таким чином не зможемо ефективно працювати.

В першу чергу я маю на увазі мистецьку освіту і все, що з цим пов'язано, це наш пріоритет, який триває третій рік. Всі ми знаємо, що в цьому році це були мистецькі школи-інтернати, багато законодавства в цьому сенсі також було змінено щодо мистецької освіти і підзаконних актів розроблено. І майже на всі наші потреби в цьому році по мистецьких школах, тобто по першому рівню, ми закрили свої питання. Наступний рік мав би стати великою увагою до вищих навчальних закладів мистецького спрямування після перепідпорядкування міністерству. До того ж, кілька з них мають ювілейні дати – Львівська академія, яка тут якраз у цій постанові фігурувала, тому, звичайно, ми надіслали лист до Комітету з питань культури і духовності, де цю всю потребу визначили, воно все є в роздаткових матеріалах.

Якщо ми говоримо взагалі, що людський капітал - через мистецьку освіту, яку ми маємо розвивати, то не забезпечено видатками 435 мільйонів, з яких поточні 77 і капітальні приблизно 357 тисяч [мільйонів?!] гривень. Це пов'язано з тим, що всі ці 30 років, майже 30 років, а може, й 30, ще до набуття незалежності Україною, не виділялося фінансування на оновлення матеріально-технічної бази, на проведення реставрацій, тому що наші заклади вищі, як правило, знаходяться в історичних будівлях, пам'ятках національного, місцевого значення. Тобто їх рівень не відповідає. Що це робить? Це робить те, що молодь від'їжджає за кордон отримувати нижчу іноді за якістю освіту,

якщо ми говоримо про академію музичну, але кращу за комфортними умовами перебування.

Тому, звичайно, просили на цьому все ж таки зацентуватися і отцю нашу суму – якимось чином хоча би трошки нам допомогти. У нас 19 освітніх закладів загалом, з них 1 – підвищення кваліфікації, вишів – 10. Тобто це стало нашим пріоритетом і завершило такий цикл оновлення мистецької освіти.

Що стосується нашої, скажімо так, культурної спадщини, це наш пріоритет по реєстрах, по формуванню цього загального реєстру культурної спадщини, який має кілька підсекторів, підмодулів. Важка робота вже проведена, я маю на увазі розробку наукову і програмне забезпечення. І для того, щоб в наступному році ми мали вже можливість закупити обладнання, сервери і впровадити ці модулі, в принципі, які вже могли б наповнюватися, бо наповнення – це вже технічна робота, головне – це програмне забезпечення, і науковий проект в цьому році був реалізований, відзвітований, в наступному році має продовження, саме по розробці цього реєстру, нам, звичайно, не вистачає грошей. Це 35 мільйонів гривень. Це повні три модулі – реалізація цього реєстру. Тобто якщо мистецька освіта – це перший пріоритет міністерства, спадщина і нацпам'ять – це другий.

Дуже чудово, що якраз в наступному році все ж таки, ми сподіваємося, що Інститут нацпам'яті реалізує свій архів. І на це з'явилися гроші насправді. Вони потрошку виділялися і в минулих роках, але через відсутність приміщення ми просто весь час їх перерозподіляли і не могли використати. А тепер це такий шанс для нас. Приміщення є, я думаю, що ми зможемо це нормально робити.

Ну і те, що стосується, знову ж таки, спадщини, це паспортизація пам'яток ЮНЕСКО національного значення, виготовлення історико-архітектурних опорних планів, це дуже велика робота, вона вже триває. Ми потребуємо 24 мільйони в найкращому випадку, щоб її завершити. Тобто завершити, звичайно, ми не завершимо в наступному році, але ми зробимо дуже високий відсоток роботи, який закладе потім нормальне подальше функціонування цих речей.

Ну і як я вже говорила, електронний інформаційний ресурс культурної спадщини – це наше все. І дуже важливе питання для нас, воно теж відповідає плану пріоритетних дій уряду, це гранти, які митцям ми даємо. Це Указ Президента "Про державну підтримку культури і мистецтв в Україні". І в нас, на жаль, на виплату цих грантів 1 мільйон гривень заплановано на наступний рік, але ми розуміємо, що це недостатньо...

І ми на уряді вже схвалили проект урядового акту щодо Указу Президента. Так, але ж урядовий проект був щодо підвищення цих грантів, тому що насправді мільйон для всіх сфер і галузей мистецтва – це є образотворче, яке дуже кошторисне, вартісне – я мала на увазі, і сценічне, і циркове, кінематограф. Тобто цей мільйон - це взагалі він навіть не охоплює, або люди не дають свої проекти, або ми можемо фінансувати дуже невеличку...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Без мікрофону)* Ви можете поділити там ще на 30 грантів... Або 800 тисяч гривень – грант на кіно. Це взагалі...

ФОМЕНКО С.В. Так. І це гранти Президента України, які не стосуються ні діяльності Українського культурного фонду, ні Держкіно.

І там така, я думаю, невелика сума, яка становить 7 мільйонів, яка насправді в рамках державного бюджету незначна, але в рамках... Ну нам соромно навіть давати такі гранти, коли ми не знаємо, як роздати на ці проекти молодим людям, молодим людям до 35 років, для того щоб вони реалізували себе в житті. Хоча б почали. Це молоді діячі, це до 35 років. Це іміджево і принципово дуже важливо.

От тому якось так. Звичайно, все в нашому листі викладено. Сподіваємося на вашу підтримку для того, щоб ми хоча б реалізували ті завдання, які задекларував Міністр політично, ідучи на посаду Міністра.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, пані Світлано.

ФОМЕНКО С.В. А кіно ще?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, так ми всім надаємо слово.

Пане Пилипе, будь ласка.

ІЛЛЄНКО П.Ю. Я би хотів зосередитися на двох програмах. Ну про гранти Президента вже сказали. Перше – це програма, власне кажучи, наша основна, яка передбачає реалізацію Закону "Про державну підтримку кінематографії". На жаль, ті кошти, які на сьогоднішній день виділяються на цю програму, вони не дають можливості реалізовувати будь-що з тих прекрасних речей, які в цьому законі були записані, які ми з вами разом тут формулювали, обговорювали, підтримували. В хорошому сенсі цього слова любіювали, відстоювали і, зрештою, довели це до чинного закону. І фактично

сьогодні ми з цього всього маємо можливість фінансувати лише створення фільмів і серіалів і проводити заходи з промоції і просування українських фільмів і українського кінематографу в Україні і за кордоном.

Але абсолютно без можливості реалізуватися залишаються такі напрямки, як підтримка освітніх проектів, в тому числі фінансування студентських фільмів. А на сьогодні це надзвичайно болюча й важлива тема, тому що ми мільярд витрачаємо на виробництво. То я перепрошую, а хто ці люди, які будуть це знімати? Ми не вкладаємо при цьому кошти в їх професійну, фахову підготовку. Йдеться не тільки про режисерів і операторів чи сценаристів, йдеться і про середню ланку кіноосвіти, яка практично вся є, ну, самоучками...

Даним законом нам же, як ви пам'ятаєте, була дана можливість допомагати студентам, фінансуючи їх хоча би навчальні роботи. Таким чином ми би могли забезпечити їм хоча би нормальний навчальний процес. Не можна вчити в іновативній, креативній індустрії на пальцях за технологіями, які були на зорі кінематографу, існували.

Так само є, от говориться вже давно, і ми знаємо, наприклад, що зараз, з наступного року Польща запускає програму так званих "кеш рібейтів", тобто повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених суб'єктом кінематографії при виробництві фільму на рівні 35 відсотків. І фонд, який буде забезпечувати ці виплати, складає 40 мільйонів євро на рік. Мало того, що у нас в законі 16,6 записано, так у нас це ще й досі не працює. Ми втратили вже цього року, там, наприклад, проект НВО про Чорнобиль, зйомки якого могли пройти в Україні, але вони пішли в Литву, тому що там просто їм повертають частину коштів.

Так само зараз ми стикнулися з грандіозною проблемою, пов'язаною з прокатом. Ми виробляємо фільми, щотижня у нас прем'єра, але ми їх показуємо в 512 залах, а вже, перепрошую, менше, бо з 1-го числа "Кінопанорама" і кінотеатр "Україна" – це мінус три зали.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Вибачте, пане Пилип, ви зараз договорите.

У мене прохання до пані Світлани. Все ж таки, всі ці відомства є в вашій сфері управління. Ми можемо отримати від міністерства єдине звернення, яке би стосувалося і тих всіх проблем, про які зараз говорить пан Пилип, і тих проблем, які існують в інших, наприклад, і в Інституті книги, і в Культурному фонді? Щоб ми це отримали все зведено з побажаннями усіх, з загальною цифрою, з побажаннями усіх керівників відповідних органів виконавчої влади або установ, які є в сфері кураторства Міністерства культури.

ФОМЕНКО С.В. Так, звичайно, ця довідка, яка у мене, яка дубльована в листі, який ми надіслали, це найкритичніші наші речі, без яких... Може, додатково ми зробимо листа разом з Держкіно щодо саме цих проблем.

ІЛЛЄНКО П.Ю. Ми готові це зробити.

ФОМЕНКО С.В. Тому що про Інститут книги на сьогоднішній день і по Українському культурному фонду ми в принципі обговорили. Щодо сум у нас немає...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Просто від Держкіно, наприклад, ми якраз говорили тут з колегами, у мене є ваші побажання і рекомендації, від Держкіно немає нічого поки що. А нам теж складно, як комітету, це збирати з кожного окремого органу виконавчої влади. Ми з задоволенням всі тут слухаємо і говоримо, але ми б хотіли, щоб міністерство наперед все це сумувало і нам давало таку готову методичку, яку ми би просто затвердили і кожен з нас пішов би лобіювати виділення цих коштів.

Дякую.

Вибачте, Пилипе, продовжуйте.

ІЛЛЄНКО П.Ю. Ми ці потреби подали в бюджетний комітет. І, наскільки мені відомо, там окремі народні депутати, співчуваючи кінематографу, теж подали, але ми, я думаю, що без проблем, і міністерству неодноразово давали це, і можемо безпосередньо передати в комітет прямо завтра зранку це все.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ми були б вдячні.

ІЛЛЄНКО П.Ю. Це буде зроблено.

І я тоді закінчу. Я не буду деталізовано говорити зараз про цифри, а просто буду говорити про напрямки, які фінансуються на рівні нуля зараз: це і підтримка кінопрокату, про яку я вже сказав. Окремо важлива форма підтримки – це підтримка Центру Олександра Довженка, отут присутній його директор і очільник, і на сьогоднішній день це складає лише 5 мільйонів гривень, а там зберігається весь національний архів

всієї національної кіноспадщини. Це просто небезпечно, це вже може потягнути за собою зовсім негативні для нас наслідки.

Так само було законом передбачено, що тепер архівні копії фільмів національних будуть вироблятися за державний кошт, а не за кошт продюсерів, тобто це теж треба фінансувати так само, як фундаментальні та прикладні дослідження, освітню діяльність. І сьогодні дуже дякую за підтримку законопроекту про кінокомісії, але їх діяльність теж треба наповнювати фінансовим змістом.

Окремо виникає додаткова потреба суттєва. Як ви знаєте, створюється Рада з державної підтримки кінематографії, яка зараз якраз формується Міністерством культури і потім буде передана на затвердження в уряд, але їм треба платити стипендію. Уряд затвердив обсяг цієї стипендії, але джерело фінансування, тобто нам доведеться з фільмів якихось забирати, а це на наступний лише рік – це 7,3 мільйона гривень.

Окремо іде історія з перспективним нашим вступом до "Євримажу". Там нам потрібно 4,5 мільйона гривень на виплату членських внесків. У зв'язку із цим і тим, що всі ці програми необхідно адмініструвати, і взагалі в Держкіно суттєво збільшилося навантаження у зв'язку з збільшенням виробництва фільмів і збільшенням роботи по забезпеченню захисту інформаційного простору, нам просто необхідно збільшувати і винагороду, і заробітну плату – це вже інша бюджетна програма "Керівництво та управління у сфері кінематографії", бо фактично у нас наступного року той обсяг, передбачений фінансуванням, навіть не передбачає збільшення заробітної плати, щоб покрити хоча б інфляційні процеси. На деякі посади ми оголошуємо

конкурси, але ми не можемо найняти людей, тому що ми не можемо їм запропонувати адекватну оплату їхньої праці.

Так само нам необхідно звільнити приміщення в "Мистецькому арсеналі", бо від нас давно це переконливо вимагають. І нам необхідно переїхати в інше приміщення, передбачити кошти на його ремонт і забезпечення.

І вже це виглядає смішно, але, наприклад, у нас фонд на відрядження складає 50 тисяч гривень на рік. При цьому ми повинні забезпечувати представництво нашої кіноіндустрії в Каннах, наприклад, в Торонто і так далі. Фактично це просто унеможлиблює цю роботу. І це навіть смішно мати на відрядження 50 тисяч гривень, це, я не знаю, куди можна поїхати і щось ефективно зробити.

Тому загалом ми просили би підтримати збільшення фінансування за нашою програмою 1806030 на 1 мільярд 490 мільйонів гривень і за бюджетною програмою 1806010 "Керівництво та управління" – на 10 мільйонів 33 тисячі 700 гривень. Я розумію, що, можливо, немає можливості збільшувати саме на таку суму, але принаймні врахувати ці побажання частково, особливо на апарат, я вважаю, просто критично необхідним, тому що інакше ми просто не будемо здатні функціонально виконувати покладені на нас обов'язки.

І є ще одне побажання, яке стосується не грошей. Це найпростіше зробити. Для того, щоб нам бодай платити гроші у вигляді стипендій членам Ради з питань кінематографії, треба внести зміни до Бюджетного кодексу України, а саме до підпункту г) пункту 10 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу, виклавши його у новій редакції, а саме: "Державна підтримка кінематографії у формах, визначених Законом України "Про державну підтримку кінематографії в Україні" та

у додаткових формах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виплата стипендій членам Ради з державної підтримки кінематографії". До речі, ця поправка дозволить також реалізовувати всі інші форми підтримки кіноіндустрії, які передбачені законом, хоча б у якихось символічних фінансових обсягах, запустивши їх в якомусь пілотному режимі, якщо до цього буде недостатньо фінансування для їх повноцінної роботи.

Я дуже дякую за увагу і за постійну підтримку, яку ми відчуваємо з боку комітету в цілому і всіх його членів. І завтра зранку ми в письмовому вигляді все це передамо вам.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, пане Пилипе.

Будь ласка, пане Іване. Про кіно говорили, так.

КОЗЛЕНКО І. (?) Дякую. Пилип Юрійович оголосив всі питання. Зараз мені не так ідеться про наше фінансування, хоча воно мізерне, звичайно. І от 25 відсотків наших витрат державою покриваються. Решту ми (унікальна інституція) заробляємо самі. Це безпрецедентно, але це не може бути безкінечно, особливо в світлі прийняття Закону про приватизацію, який так чи інакше поставить питання про приватизацію тих корпусів, з яких ми отримуємо дохід. Це неминуче, і ми хочемо до цього підготуватися, поступово підвищуючи долю державного фінансування, тому що через 2-3 роки ми залишимося тільки на державному фінансуванні. Воно не може бути 5 мільйонів, що зараз складає 35 відсотків тільки зарплат. Ми тільки на зарплати ми витрачаємо цю допомогу.

Але найважливіший момент, мені здається, те, чому розбито фінансування в двох категоріях - через Держкіно і Мінкульт, - а нині буде через фонд. Власне кажучи, з утворенням Ради виникне питання: в компетенції Ради буде визначення переліку фільмів, які підлягатимуть публічному зберіганню на плівці, яке прийняли в положеннях Закону про підтримку. І Рада буде компетентна визначати ієрархію цих фільмів або першочерговість руху.

Виходить, що зараз з двох джерел буде продукуватися кіно. Але в жодному із бюджетів (ні в мінкультівському, ні в держкіношному) не передбачені ці кошти. Це функція парасольки для двох секцій фінансування: і там, і там фільми мають так чи інакше зберегтися, бодай частина... Зараз кажуть про якийсь перехідний період, який дав би можливість хоча би найкраще зберегти.

То це питання в принципі галузеве, бо воно стосується як би двох органів державної влади, як того, що реалізує в такій гармонії, зараз буде стосуватися також Українського культурного фонду. І якщо ми цей рік прожили і з Пилипом Юрійовичем знайшли змогу, частково ми самі профінансували, частково Держкіно компенсувало, сім фільмів ми за результатами року на плівці збережемо, то в наступному році такої змоги у нас буде. Це питання треба вирішити, і це питання невеликих грошей. Я не знаю, якихось 10 мільйонів гривень дасть можливість зберегти 20 фільмів, 30 фільмів. Невелика сума, але все-таки ми маємо вийти в результаті через пару років, до того прийти, до чого цивілізовані країни прийшли, що всі фільми, незалежно від їхньої художньо-естетичної якості мають бути збережені, не нам її визначати, а через десятиріччя. І цей процес треба планувати. Було б непогано це якось передбачити вже в наступному році, в 2019-му, тим більше, що це

буде рік 125 років Довженку. Знову ж, ви на комітеті будете ювілейні оці вшанування вирішувати, напевно.

ПОДОЛЯК І.І. Коли це буде?

КОЗЛЕНКО І. Наступний рік – 2019-й.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую, дякую, пане Іване.

Пані Юліє, ми вас підтримуємо. І у нас є прохання і від вас, і від міністерства про збільшення фінансування видатків споживання на оплату праці. Тому що ми розуміємо, що нам дали бюджет, а грошей на оплату праці для реалізації цього бюджету не дали. У нас часто такі абсурди відбуваються. Так що ми про це знаємо.

Будь ласка.

ФЕДІВ Ю. *(погано чути, без мікрофону)* Фактично наш запит не був прийнятий до уваги. Нам було без нашої попередньої згоди перекинуто 10 (?) мільйонів на патріотичне кіно, ... *(нерозбірливо)* у нас зросли, а по факту фінансування команди, фінансування інституції як такої залишилося в розміні 2018 року.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Давайте вирішимо про патріотичне кіно. Як ви бачите це має бути?

ФЕДІВ Ю. *(погано чути, без мікрофону!)* Ну, ми вже говорили з паном Ілленком, із Міністерством культури, на мою думку, одна інституція має керувати напрямком кінематографії, тому що *(не чути, без мікрофону)* ...

... це буде недоречно, і, на мою думку, погано для інших секторів, оскільки у нас виходить, що дві інституції курують кіно у досить великих сумах. І тільки 150 мільйонів залишиться на інші сім секторів культури і мистецтва, які ми теж маємо покривати.

Крім того, в Держкіно вже ... є команда, є механіка підтримки саме цієї галузі. В Українському культурному фонді немає на це ні людських ресурсів, ні нормативної бази крім того, що ми маємо тепер підпадати під дію Закону про УКФ, де прописано, що ми підтримуємо проекти, які не несуть за собою отримання прибутку, що нереально ...

Тому виходить, що цю роботу, яку ми робили у 2018 році, ми маємо починати у 2019 році знову робити, тобто новий порядок використання коштів, нові зміни в Закон про Український культурний фонд і величезний об'єм роботи, який додається до команди, яка залишається незмінною, тому що, як ви вже правильно зазначили, на заробітні плати там не було передбачено, і на збільшення команди також. А крім того, залишається ... Міністерства культури, які ми ні в якому разі не будемо брати на себе по 69-и фільмах, які були обрані ... Оскільки вони фінансують 70 відсотків, 30 відсотків, виходить, припадає на Український культурний фонд, що передбачає контроль за виконанням проектів і перевірку звітностей і сплати 30 відсотків, що 100 відсотків не буде (?) здійснено нашою командою, оскільки зобов'язання іншої інституції, яка ... не має наміру.

Ми зверталися, звичайно, до Міністерства культури, також до вас з проханням вирішити це питання на даному етапі, а крім того залишається відкритим питанням оплата праці експертів, до цього часу воно, на жаль, не вирішено, документи "гуляють" Міністерством культури по всіх відділах і не виходять звідти, а на рівні Міністерства

фінансів, на рівні Міністерства економічного розвитку, якщо така ситуація буде у 2019 році, то просто Український культурний фонд може припинити своє існування, тому що зараз процес 59 людей, які очікують заробітної плати, яку ми не можемо їм оплатити, тому що зміни в закон були проведені, а зміни в інші нормативні акти.... Сьогодні вже жовтень.

МАТІОС М.В. А, грубо кажучи, вам нав'язали цих 500 мільйонів, про які ви і не здогадувалися?

ФЕДІВ Ю. Я дізналася з преси.

(Шум у залі)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Юлю, я вам скажу свою думку.

Є фільми, які не підпадають під, наприклад, Держкіно. Бо Держкіно повинно проводити конкурс творчих робіт, і відповідно до цих творчих думок там щось висловлювати. Недаремно ініціювали цю статтю про патріотичні фільми, яка в принципі є непоганою. Наприклад, у нас ніхто не дофінансовує канал "Культура", у нас є, можуть бути фільми культурологічні, документальні, які розповідають про українську історію, які, може, не є мистецькими, є скоріше хронікальними, але, думаю, що такі фільми ви могли би підтримувати і фінансувати. Очевидно, це не 500 мільйонів. Або дійсно відео-арт. Тобто мати якусь невелику програму аудіовізуальну, мені здається, ви могли би.

(Загальна дискусія)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Почекайте. Почекайте.

Просто це мої думки. Так, просто вона має бути чітко розділена тематично, виділена, і має бути логічно зрозуміло, чому це у вас. Це точно не обов'язково патріотичне кіно, тому що патріотичне кіно – це політичні рішення політиків, а ви позаполітичний, позапартійний творчий фонд. Тому, коли було патріотичне кіно в Мінкульті, для мене певна логіка в цьому була. Можливо, не було логіки в тих сумах, які на це були виділені. І так, як це відбувається в інших країнах, такі фільми дофінансовуються, держава може допомогти тим фільмам, які робить Держкіно. І в нас вони так намагалися робити. Як ви самі думаєте? Як ви вважаєте?

ФЕДІВ Ю. Ми вже проговорили це з Міністерством культури. Я вже це теж вам зазначила. Питання: або Держкіно, або Міністерство культури.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тобто ви взагалі не хочете займатися виробництвом фільмів?

ФЕДІВ Ю. ... *(Без мікрофону)* Тобто аудіовізуальний сектор є в діяльності Українського культурного фонду. Станом на сьогодні ми підтримуємо найбільше проектів в сфері аудіовізуального мистецтва. Це підтримка розвитку сценаріїв, промоції України за кордоном. Тому що цей сектор є...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І цих грошей, без цих 500 мільйонів...

ФЕДІВ Ю. *(погано чути, без мікрофону)*... мільйонів, які були виділені на підтримку проектів ... Українського культурного фонду по напрямку кіно, ... увійшло 169 проектів із 516. Підтриманих 69 проектів із 300 – це із сфери кіно. Я вважаю, що це гарний відсоток. Якщо порівняти з ... , то там взагалі 4 проекти. Культурна спадщина займає друге місце після кіно. Тобто кіно йде на першому місці.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Почекайте. Тобто ці гроші, якщо без цих 500 мільйонів, інші кошти на створення тих фільмів вам виділені теж?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Не зовсім на створення...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Добре, на розвиток?

Юлю, в мене наступне питання.

ФЕДІВ Ю. Патріотичне кіно, на створення і розповсюдження... У нас було фінансування лише на ті етапи і стадії, якими покривалися...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І на наступний рік без цих 500 мільйонів ці кошти вам виділяються в бюджеті?

ФЕДІВ Ю. Ні, ми просили не 200, ми просили 500. Тому що 200 було фінансування на цей рік і на два місяці. Ми просили 500 мільйонів загалом на функціонування Українського культурного фонду,

підтримку 8 секторів, в тому числі кіно в розрізі тих стадій, які не підтримуються Держкіно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ви просили 500 мільйонів. Скільки є в проекті бюджету?

ФЕДІВ Ю. 200. І 500 тільки на патріотичне кіно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Почекайте. Таким чином, ми можемо попросити уряд в межах виділених коштів 300 з тих 500 дати вам на всі види діяльності, а 200 додати Держкіно.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. 200 треба залишити в Мінкультури.

ФОМЕНКО С.В. Якщо можна, я скажу. Тому що насправді, оскільки в цьому році, якраз вчора підписав Прем'єр-міністр Постанову про затвердження переліку фільмів, які були обрані для фінансування по програмі патріотичного кіновиробництва і розповсюдження, і завтра буде перше засідання тендерного комітету, ми маємо певні зобов'язання по цих фільмах. В цьому році у нас виплата йде 70 відсотків від вартості внеску держави, тому що там по-різному, там є 50 на 50, є 70 на 30 і таке інше. 30 відсотків на наступний рік ми планували в нашому бюджеті закласти, щоб завершити наше зобов'язання по конкурсу цього року. Це складає 212 мільйонів гривень. Тобто з цих 500 гривень...

(Шум у залі)

ФОМЕНКО С.В. Ой, боже, 500 мільйонів - логічно, і ми з Юлією Федів це проговорювали, що логічно б ці 212 залишити в Міністерстві культури, щоб завершити ту процедуру, яку ми і почали. Тому що я насправді не розумію, як ми зараз можемо раціонально поради, які ми робили відбору, порядок використання коштів, ті зобов'язання, які брали експерти, відібрані Мінкультури і таке інше, передати...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Скільки ви пропонуєте додати Держкіно? Чи ви їм пропонуєте нічого не додавати?

ФОМЕНКО С.В. По цій програмі, от як зараз ми говоримо, ми пропонуємо залишити Мінкультури 212, тому що в Держкіно теж не завершать цю процедуру.

ПОДОЛЯК І.І. А 300 залишити Українському культурному фонду на всі 8 їх пріоритетів?

ІЛЛЕНКО П.Ю. І це буде означати зменшення вдвічі загалом фінансування кінематографу в країні.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, просто дивіться. Я що хочу від міністерства? Я хочу від міністерства, і це відповідальність міністерства, цілісну позицію - узагальнити побажання Культурного фонду, Держкіно, ваші потреби і дати нам один лист по фінансуванню всієї культурної сфери. Бо це ваша робота. Це не наша робота – слухати тут і обговорювати. Це ви мали вже давно зробити.

ФОМЕНКО С.В. Ви дали лист, в якому врахували ті позиції, з яким погоджується Міністерство культури. Те, що про кіно, ми розуміємо, що ми не можемо отримати ті суми, і ми про це тому і не писали.

А те, що стосується передачі 500 мільйонів Українському культурному фонду, це було урядове рішення, прийняте Прем'єр-міністром. І я думаю, що я не в праві тут говорити, що ми не погоджуємося...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Чекайте, що значить "не в праві"?

ФОМЕНКО С.В. Це рішення Прем'єр-міністра.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. І що? Ваша відповідальність за міністерство. До чого тут Прем'єр-міністр? В нього є суб'єктивні бажання. Він політик. І ви на політичних посадах, і ваш Міністр – політик. І що?

ФОМЕНКО С.В. Міністр підтримав це рішення Прем'єр-міністра.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Тобто Міністр вважає, добре, немає питань, підсумуйте нам всі ваші побажання. Скажіть, Держкіно до вас зверталось з листами про збільшення фінансування?

ФОМЕНКО С.В. Ми разом в Мінфіні теж просили про це збільшення.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні-ні. Почекайте.

ФОМЕНКО С.В. Коли готували державний бюджет...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, я хочу, є бюджетний комітет, і мати єдиний документ з пропозиціями щодо фінансування культури, всіх галузей культури. Всіх! Я хочу отримати це від міністерства. Я не хочу, щоб прийшов Голова Держкіно і сказав, от як він зараз каже: "Нам зменшили на кіно". А ви навіть не пропонуєте йому зараз щось збільшити. Може, це не треба. Тоді скажіть, що це ваша позиція. Тоді він скаже, що він з нею не погоджується, і ми окремо візьмемо від нього лист. Але я хочу знати вашу позицію. Бо або міністерство підтримує збільшення коштів на Держкіно, або не підтримує.

ФОМЕНКО С.В. Міністерство підтримує збільшення коштів...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. То дайте листа.

ФЕДІВ Ю. (?) ... В межах бюджетного запиту, який ми, в принципі, подавали, і розрахунків, які ми робили, і в принципі, це все відповідає дійсності, і ми теж підтверджуємо, ми вже писали теж неодноразові звернення до народних депутатів і в будь-які комітети і в Мінфін з приводу того, щоб дійсно, ну щоб всі ці видатки, які були залишені на рівні минулого року, ми дійсно просили, щоб саме їх збільшили або розглянули...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, питання не в збільшили чи не збільшили. Голова Держкіно, як і Голова Культурного фонду, голови інших відомств – чітко знають, які кошти і для чого і з яким обґрунтуванням їм потрібні. Чому Міністерство культури не може зібрати всі до одного побажання, включаючи Інститут книги, і прийти до нас? Ми за це проголосуємо, звести це в один документ, кожен його візьме, ми підемо на бюджетний комітет, приймемо рішення комітету. Чому ми повинні збирати по одному литочку з кожного і тут, не маючи ні апарату, ні штату, пробувати це зліпити? Ну, я до вас без претензій. Я просто хочу, щоб ми налагодили роботу нашу так, як вона має бути організована, і вам буде зручно, і нам.

ФОМЕНКО С.В. Так. Просто знаючи про обмеження наступного року бюджету, ми в своєму листі на Комітет з питань культури і духовності дали критичні потреби пріоритетних напрямків нашої роботи. І ми, чесно й відверто кажучи, розуміємо, що за допомогою бюджетного комітету і вашого видатки на Держкіно і на Український культурний фонд ми зможемо збільшити в той чи інший спосіб, вже розглядаючи законопроект тут, у Верховній Раді, народними депутатами. Те, що ми написали в тому листі, який в матеріалах, це ті критичні речі для галузей різних, в тому числі і кіно, тому що там є вищі навчальні заклади сфери кіно і таке інше.

Ми завтра надішлемо додатковий один лист, який включить і той попередній критичний по пріоритетах уряду перелік наших потреб і потреби наших інституцій, які координуються Міністерством культури.

ПОДОЛЯК І.І. *(Без мікрофону)* У мене є одне питання. Я можу в ролі статиста виступити? Одне питання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ви ніколи не були тут в ролі статиста.

ПОДОЛЯК І.І. Ну, я переживаю за...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Даремно.

ПОДОЛЯК І.І. *(Без мікрофону)* Все за бюджет на культуру зрозуміло. Зрозуміло, що все погано, і зрозуміло, де і в яких місцях погано. Ми будемо старатися зробити те, що ми зможемо в тих місцях, в яких дуже погано і просто погано. *(Шум у залі)* Але навряд чи це вдасться, відверто кажучи, і ви всі розумієте, чому.

У мене лише питання. На превеликий жаль, мені шкода, тому що я з великою симпатією ставлюся до першого заступника міністра як до працездатної, інтелектуальної і відповідальної людини. Але різні ролі. Мене цікавить два маленьких питання. От вам треба 35 мільйонів гривень для серверних, для реєстрів... Там 24 мільйони, соромно говорити мені, ті суми називати, на історико-архітектурні опорні плани, там щось по ЮНЕСКО.

ФОМЕНКО С.В. Так.

ПОДОЛЯК І.І. Ми далі продовжуємо говорити, що Міністерство культури завідує кількома десятками національних закладів культури і дуже переймається їхніми ремонтами, вибачте за сарказм. Притому вся

Україна "падає", і за 27 років Міністерство культури не спромоглося інтелектуально або запропонувати субвенцію культурну, за кошти якої можна було б фінансувати пам'ятки, які відбуваються під упорядкуванням Міністерства культури, як заввідділом культури якоїсь селищної ради, перепрошую за метафору.

Тобто цього немає, тому що немає. А натомість у мене хворе питання: чому знову на 100 мільйонів збільшується фінансування національних театрів? 100 мільйонів! Від 100 мільйонів відняти 35 ... відняти 20 ... більше у порівнянні з минулим роком.

Чому збільшується на декілька десятків мільйонів знову фінансування наших прекрасних громадських спілок? Я розумію, а це я розумію, і це може ще розуміти дехто, хто знає. Ви пам'ятаєте, як всі тут мене кляли, як тут мене розпинали, а ви сиділи свідками і мовчали, і давали це робити, і тут приходив...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Треба хоч одну Жанну Д'арк мати серед нас!

ПОДОЛЯК І.І. ... хай з Богом спочиває, приходив Танюк і розказував, як Подоляк нищить українську культуру, хай з Богом спочиває, я нічого не маю. І ви...

Тобто ви нічого не пропонуєте. Я розумію, що треба театральним цим людям, самотнім людям, які залишилися після роботи в театрі, збудувати Струтинському будинок для них. Послухайте, немає проблем, і ми говорили про це. Чому це не подано окремо, як інфраструктурний проект.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. На будинок у цьому році гроші передбачені ...

ПОДОЛЯК І.І. Цього не видно. А чому в Спільці театральних діячів... Мене цікавлять принципи, щоб вони були зрозумілі.

Скажіть мені, будь ласка, а самотні поважні актори, вони самотні тільки під Києвом, чи вони самотні так само і під Одесою, так само і під Харковом вони самотні? *(Шум у залі)* Тобто отакі от елементарні речі. 100 мільйонів додатково на театри, послухайте... З мене можна зробити "страхопуддя" для театрів, мені це все не страшно, мене це не лякає взагалі, тому що це вже є доконаний факт, що я є "страхопуд", але немає проблем навіть дати їм навіть не на 100 мільйонів більше, а на 500 мільйонів більше, як на кіно. Забрати з кіно і віддати театрам, ну тільки хоч якусь динаміку скажіть. Вибачте, будь ласка, мені соромно говорити про це, Іване, при тобі, тому що ... *(нерозбірливо)* але я, на жаль, це зроблю. Ну, чому динаміку і перспективне мислення якесь, і нову якість продукту, наприклад, Центр Козленка може показувати, а наші театри далі, як і 25 років тому, були "найкращими у світі" і далі залишаються?

МАТІОС М.В. Але разом з тим ми не змогли...

(Шум у залі)

ПОДОЛЯК І.І. Я закінчую.

Нічого з того бюджету не буде. Як я вже казала, Миколо, Маріє, пане Сергію, ми зробимо те, що від нас залежить, але немає сформованої, я підкреслюю, це вже третій рік підряд, державної

політики щодо культури, яка би мала мати своє дуже чітке відображення у бюджеті.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А я хочу знаєте, що сказати? Що от ви всі насправді молоді люди, і всі талановиті. Тому що абсолютно заслужено Ірина Івана похвалила, а я хочу Юлію похвалити, Пилипа похвалити. Тому що я коли дивлюся, як вони працюють, в принципі, я з повагою ставлюся до роботи цих людей. Чому не можна всім зібратися, прийти до Євгена Нищука, сісти? Юлія знає, як організовувати культуру, вона семінари проводить по культурному менеджменту, а самі живемо в культурному менеджменті минулого століття. Чому не можна всім сісти, запросити цих усіх молодих людей, взяти бюджет на культуру, на різні відомства, розподілити, логічно викласти?

ПОДОЛЯК І.І. Це слухає Світлана.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так скажіть це Євгену. Бо ми зараз, розумієте, от Юлія, от у нас була Тетяна Терен, яка пішла з Інституту книги, я розумію, що ви очі заочуєте, але ви самі її тоді вибирали. І вона молода талановита людина, яка зараз в ПЕН-центрі працює. От я собі думаю, що я би на місці цих людей, які тут сидять, я б уже не витримав, я би звільнився. Тому що я кожен день впираюся в стару радянську бюрократію і зараз ми продовжуємо її творити. Чому в міністерстві, ви теж всі молоді люди, чому ви не можете всі зібратися, покласти бюджет і написати так, як має бути? І я готовий лізти на трибуну, і колеги теж, кричати, йти на бюджетний комітет, щоб вони не

виписували на свої фестивалі по 7 мільйонів, з якими ми стикаємося, але треба мати альтернативу, треба мати спільну позицію. Ну зробіть це швиденько, зробіть це на наступному тижні.

МАТІОС М.В. Той же ж Культурний фонд, Держкіно – зведений документ в один... Чому неможливо?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Чому ви не можете зібратися з Нищуком, заступниками, з керівниками установ? Сказати, слухайте, давайте щось робити, щоб не вони йшли до вас як до бюрократів, ви до нас, а ми туди – і переписувались листами, а сіли й написали один бюджет одного відомства. Пилип колись займався бізнесом, я колись займався бізнесом, я собі уявляю, що таке бюджет. Сергій Олексійович взагалі великий був підприємець. То я собі розумію, що є бюджет, це те саме, нонпрофітний чи державний менеджмент, нічим не відрізняється від комерційного. Ставляться цілі і завдання, збираємось, виписуємо один бюджет, затверджуємо його всі разом. і вимагаємо від засновників в особі держави нормального виконання цього бюджету і йдемо його захищати. І ми йдемо разом з вами. Ну тому що ми будемо це перекидати, ходити, просити: "А дайте сюди "три рублі", туди, інтригувати...

ПОДОЛЯК І.І. Чесно кажучи, я вважаю, вже останні роки я особисто вважаю, що на культуру назагал збільшувати бюджету немає сенсу, тому що навіть той бюджет, який є, дуже часто використовується неефективно. Це є проблема. Ми її зараз знову не вирішимо, цього року, тому що на це потрібна політична воля і відповідальність... І, безсумнівно, що по комусь треба "резати", когось треба ліквідувати.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. То будемо різати, ліквідувати.

ПОДОЛЯК І.І. Будуть ходити, голодувати, клясти, казати, що культура гине і так далі. Але це треба розуміти і з цим працювати.

МАТІОС М.В. Я хочу підтримати пані Ірину. Я звернула на це увагу, збільшення видатків на національні театри. У нас на пальцях однієї руки...

ПОДОЛЯК І.І. Кожного року...

МАТІОС М.В. Слухайте! Але ми як комітет так і не змогли дізнатися, добитися цих цифр, навіть зарплати в національних театрах.

ПОДОЛЯК І.І. А знаєте, коли я пишу запити, що дайте мені, будь ласка, яка у вас зарплата, вони кажуть: "Це не ваша собача справа".

МАТІОС М.В. Так. А ми ж тут розглядали, і міністерство не дало нам цих відомостей, до речі. Ми заслуховували міністерство колись на комітеті з цього приводу і з приводу національних театрів. А в нас їх 5. А зараз в черзі стоять ті, хто хотів би якимось чином здобути національний статус, не маючи для цього жодних, жодних підстав, я це стверджую, дуже добре вивчивши це. І, очевидно, вже в цей бюджет заклали гроші на тих, хто стоїть у черзі чи там, чи тут, чи скрізь.

Тому гроші є насправді, навіть з того бюджету, який пропонується. Я теж кажу, що їм нічого не заважає, Центру Довженка,

особливо Культурному фонду, Держкіно прийти до міністра і зробити один зведений документ притомний, з яким ми би йшли не від кожної інституції окремо, а ми підемо на бюджетний комітет, і ми можемо відстоювати. Ми колись відстояли багато, у позаминулому році, я пам'ятаю, ми відстояли бібліотекарів. Я сама ходила на ці два комітети. Тобто, якщо подивитися на це тверезо і без задніх думок таких, як про національні театри, то це можна зробити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Сергію Олексійовичу, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Коли я казав, що неможливо, це я казав відносно того, що швидко сформулювати політику, тому що у нас немає загальної політики. І роль культури відносно формування людського капіталу.

Відносно того, щоб зараз якось все ж таки нам довести, щоб трошки більше грошей, я думаю, що це можна зробити. І ми можемо цьому посприяти, щоб міністр зібрав і там домовилися між собою. Просто мене дуже дивує, коли, уявіть, "ДУСі" в цьому році був мільярд, а на наступний рік вони 2 мільярди зараз долучають. Вони запрошують 2 мільярди. І коли дивишся на всі силові структури, то там взагалі не розумієш, яка країна. Це зовсім не та країна, яка формує там людську якість людського капіталу. І тому тоді ми можемо якось аргументувати. Я думаю, що це абсолютно можливо відносно цього завдання, щоб все ж таки культуру поважали, як і освіту.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ну я серйозно кажу. Ну от Юлія вчить інших культурному менеджменту. Ну прийдіть Міністра навчіть. *(Шум у залі)* Етично. Прийдіть мене навчіть. Добре. Прийдіть мене навчіть,

якщо ви вважаєте це приниженням для Міністра. Для мене не приниження. Давайте сядемо з вами і подумаємо, я вас запрошую, подивіться на це, подзвоніть...

(Шум у залі)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, ми всі ваші прохання, включно з проханням Інституту книги про відсутність коштів на закупівлю книжок і на все інше, очевидно, підтримаємо. Правильно? Підтримуємо?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Підтримуємо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за те, щоб підтримати пропозиції міністерства, Держкіно, Культурного фонду, Центру Довженка, Інституту національної пам'яті, всіх інституцій тут, які знаходяться, від комітету при розгляді бюджету, прошу голосувати. Дякую. Ми редакційно це сформуємо.

Але я би дуже хотів, щоб ми, по-перше, від вас усі ці пропозиції до кінця отримали, щоб ми їх цілісно сформулювали. Якщо не встигнемо, вам буде гірше і нам. Бо нам буде легше це відстоювати.

Але запросіть в міністерство представників усіх відомств, напишіть один лист від Міністра. Тоді я коли буду йти, я буду казати, що ось вимоги від Міністра культури, а не буду казати: "А Інституту книги стільки, а для того стільки, а для Держкіно стільки". Щоб це все було враховано. Я вас дуже прошу.

Добре. Дякую. Далі будемо працювати.